Пётĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1938 МАЙ 30 ТУНТИКУН 122 (4935) №

Чăваш Коммунĕ

21-мĕш сул тухат

ПСК(б)П Чăваш Обкомĕпе Тĕпĕçтăвкомăн хаçачĕ

Пĕр №-рĕ 10 пус

РЕДАКЦИПЕ КАНТУР АДРЕСĔ: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати

ТЕЛЕФОНСЕМ: Редакторăн 0—67, Ред. заместителĕн 0—88, Редакци секретарĕн 4—40, Дежурнăйăн 6—23

Суйлав кампанинчи хĕрӳлĕ ĕçлемели тапхăр

РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕсене депутата суйлама тăвăтăл кандидатсене пурне те регистрацилене. Халăхи тапхăрта суйлав участки—пĕтĕм массăллă политикăлă тата организацилле ĕçсен тĕп вырăнне пулса тăрать. Суйлава анлăлăн иртересси—суйлавçăсем хушшинче, суйлав участкисенче большевикла ĕçленинчен килет.

Суйлав кампани ĕçне халĕ партире тăракан тата партире тăман большевиксемпе пиншерĕн-пиншерĕн хутшăнчĕç; вăл сăнсем—округ тата участкă суйлав комиссийĕ членĕсем, доверенăйсем, агитаторсем. Суйлав комиссийĕсене общественăлла организацисем, ĕçсăнниссен общественăсем хăйсен ретĕнчен чи лайăх, малта пыракан сăнсене суйрасшăнччĕç. Весем масса шанса пани ĕçе, государствăн ответлă ĕçне тытăнчĕç. Округсенчи суйлав умĕнхи канашлусем сасăлама тăвăтăл кандидатсем çинчен сӳтсе-явса, килешсе тăтăлăн хыççăн, партире тăракăн тата партире тăман большевиксене, шанчăкла сăнсене, масса хушшинче кандидатсемшĕн агитаци ĕçне сарма доверенăйсем суйласа хăварчĕç. Весемĕр пуçне партăн комитечĕсем упăрăл агитаторсем суйлав саккунне вĕренмели кружокссене йĕртсе пыраççĕ, суйлавçăсемпе каласусем туса иртереççĕ, суйлав ыйтăвĕсем çинчен аплантараççĕ, кĕнеке-хасаттсем пуласа параççĕ.

Çапла пулин те суйлава хатĕрленес ĕç ситеялĕкĕр пырать. Политикла-массăлă, тата организацилле-техникăлă ĕçсем ССР Союзĕн Верховнăй Советне суйлама нăхăт-минчен начартарах пулса пыраççĕ. Илемпĕр суйлав списокĕсем.

Суйлав списки—вăл пит те пысăк политикăлă ĕç. Пĕр суйлавçăна та списокпа кĕртмесĕр хăвармала мар. Суйлавçăсен хушшинче, ăтăпе, ашшĕ ăатне тĕрĕс çырмала. Июунăн 26-мĕш тĕлне 18 çул тулнă тăракансене пурне те суйлав списокне кĕртмелле.

Иртнĕ суйлавра суйлавçăсен списокисене туна чухне чылай пысăк ăнăшăсем тупи пулнă. Анчах хăшпĕрисем çак ăнăшăсем çинчен манма те ĕлкĕрнĕ. Хĕрле Чутай тата Куславкка районĕсенче чылай йăлсоветсем суйлавçăсен списокисене пурне те суйлама ӳсӳ çитменни сене те—суйлавçăсен списокине кĕртнĕ. Кувакинă районĕнчи Кладбищĕ йăлсоветĕнче участкă комиссăи секретарне хăйне те суйлавçăсен списокине кĕртмесĕр хăварнă, кунта нумай суйлавçăсем ашшĕ йăвасене çырман. Вăрнар районĕнчи Нурăс йăлсоветĕнче суйлавçăсен списокисене перепечатăн ăсăнăпăр, ăнăшăсем çинчен манма те ĕлкĕрнĕ. Хĕрле Чутай тата Цивильскă районсенче суйлав комиссийĕсене ĕçлеме условипа туса паман. Çавăнпа та нумай çĕрте участкăри суйлав комиссийĕсем ĕçе тивĕçлипе тытăнман, вĕсем мĕнле çуртра ĕçлемелине те пĕлмĕççĕ. Нумай йăлсенче суйлав комиссийĕсем вăлăн çурт кăтартса пана пулсан та, вăл çуртсене суйлавçăсем тупаймаççĕ, вĕсене тупма та май çук: вывескăсем те, плакатсем те, лозунгсем те, йăлавсем те çук. Парти райкомĕсем, райĕспăкомсем çак çитменлĕхсене хăварт пĕтерсе, суйлав комиссийĕсене ĕçлеме мар условисене те туса парас пулать.

Райĕспăкомсен округ комиссийĕсем пур çĕрте те суйлав комиссисене ĕçлеме пулăшса вĕрентĕсе пырас пулать. Анчах чылай çĕрте çакă çук-ха. Райĕспăкомсем унăпăйăшĕ суйлав комиссийĕсене суйлăвсем иртерни, сасăлани çинчен ĕçлеме тытăнман-ха. Хăшпĕр райкомсем „ку райĕспăкома ĕçе" тесе шутласçĕ. Доверенăйсене вĕсем халăх агитатăрĕсем, вĕсем халăх кандидачĕсемшĕн агитацилеме суйлăнăскерсем. Çавăнпа вĕсене парти райкомĕсем куллен пулăшса пымала, кашни доверенăй сумне виç-тăвата агитатăр ӳлăрса памала.

Суйлав участкинчи агитаци ĕçĕ пĕтĕм халăх хушшинчи куçтурăла, политикăлă-массăлă ĕçпе çыхăнса тăмала. Агитатăрсем суйлав кампани çинчен каласа анлантарса панипе пĕрлех, ăна пăтăлăхсем хушшинчи лару-тăрусем, вăрçа хăрушлăхĕ, социализăм стронтĕлĕсăн ӳсĕмĕсем, уйрăмăнах Ăпăшал республикĕ Ленин—Сталин наци политикине пурнăçа кĕртнĕ пĕшине туна ӳсĕмсем, фашисла-разветкăсен ташмалла ĕçĕсен мĕслечĕсем, тĕне хирĕç пăтăсем çинчен докладсем, каласусем туса иртермелле. Кино-картинăсене, музейăна пĕрле кайса курас ĕçе йĕркеленĕ кирлĕ.

Сутă-илӳ организацийĕсем çинчен сăкна калас пулать. Суйлав участкисене красăн, лампăсем т. ыт. ăпăпаласем те кирлĕ. Райпотребсойузсем çак таварсене кӳрсе килмен, Чăвашсойуз базинче вăл таварсем сахал мар. Анчах Шупашкар, Шăхасан, Трак, Çĕрпӳ йĕлчĕк тата ытти районсем май уйăхĕнче пана красăна 25 процент таран анчах кӳрсе килнĕ. Парти райкомĕсем—райпотребойузсем çăкăшкал ăнăх ĕçленĕшĕн ответлă пулса тăнине хыпăнтарас пулать.

Районсенче çыхăну органĕсем те начар ĕçлеççĕ. Телефон тăрăх хăшпĕр округ комиссийĕсемпе те каласма май çук. Шупашкартан Трак рочи Исакăва суйлав округ комиссине, Сĕмĕрле районĕнчи Хурăр тата ыт. округ комиссийĕсемпе каласма хĕн. Çыхăну Халăх Комиссариачĕн Чăваш республикĕнчи уполномоченнăйĕн ответлăхне „партăк" хăнартас пулать. Райĕспăкомсем тата ку ыйтăва çирĕплетмелле.

РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕсене суйламали кун çывăрхăра килет. Суйлав кампанийĕ хĕрӳлĕ тапхăра кĕчĕ. Агитатăрсем, участкă комиссийĕ членĕсем, доверенăйсем пĕтĕм вăйа хурса хăтăрлăн ĕçлемелле. Парти организацийĕсен, советсен, профсойузсем пе комсомол организацийĕсен большевикла кастарлăхпа хĕрӳлĕн ĕçлесе пырса, суйлав кампани ĕçне тата ӳлĕрех-вырăна хăнартас пулать.

Партин йĕртсе пыракан органĕсен суйлавне иртерни, коммуниссен активлăхне, авангардла выранне тата ӳлĕрех çĕкĕлĕре. Парти райкомĕсем, хула комитечĕ коммуниссен пысăк активлăхне лапăх организацилесси, массăн активлăхне пуçарса тĕрĕс йĕртсе пырсан, çитес суйлава тата йĕркелерех, ăнăçларах иртĕртеппер.

Испани правительствин ноти

Испанин Парижри посолĕ Посыла Фуртин ăут сĕршыв ĕçĕсен министрне Испани правительствин нотине панă. Республикăлă Испани правительстви хăйĕн нотинче Аликанте сине бомбăсем пăрахнă пирки Англине Франци ячĕпе, вăл державăсем çак сулхи февраль уйăхĕнче хутшăхсĕр хулăсем сине бомбăсем пăрахма чăрасси пирки Испани республикин правительстви патне тата пăхăнăçăсем влаçĕсем патне чĕнес калас сĕрте пуçаракансем пулнă пулин те, хăвăр те сирĕлени сук, тесе хыттăн протестленĕ.

Çавăн пек нота Испанин Лондонри посолĕ урăл Англи ăут сĕршыв ĕçĕсен министрне те панă.

(ТАСС)

Андрей Андрейĕвич Андрейĕв Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама регистрацилене

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен Шăхасанти 51-мĕш номĕрлĕ суйлав округĕнчи суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата

Андрей Андрейĕвич Андрейĕва

регистрацилесси çинчен йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидатурăсем тăвăтăл çинчен округри суйлав комиссийĕ килнĕ документсене пăхса тухнă хыççăн, çав документсем „Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенийĕн" 47, 48, 49, 50, 51, тата 52-мĕш статьăсемпе пĕтĕмпех килĕшӳлĕ пулнине палăртса, округри суйлав комиссийĕ çапла йышăнать:

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенийĕн" 51-мĕш статьăн тăрăх, Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама округĕнчи суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата Андрей Андрейĕвич Андрейĕва ăнăçлă тесе палăртать.

Округри суйлав комиссийĕ председателĕ П. Алексейĕв.

Председателĕн заместителĕ М. Йермолайĕв.

Комиссин секретарĕ П. Сергейĕв.

Комиссин членĕсем: Й. Федотăв, И. Питин, К. Васильĕв, Й. Михайлăв, В. Степанăв, П. Александрăв.

Михаил Иванăвич Калинин ӳлталаша Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама регистрацилене

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен Çавалкасри 48-мĕш номĕрлĕ суйлав округĕнчи суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата

Михаил Иванăвич Калинина

регистрацилесси çинчен йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидатурăсем тăвăтăл çинчен округри суйлав комиссийĕ килнĕ документсене пăхса тухнă хыççăн, çав документсем „Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенийĕн" 47, 48, 49, 50, 51, тата 52-мĕш статьăсемпе пĕтĕмпех килĕшӳлĕ пулнине палăртса, округри суйлав комиссийĕ çапла йышăнать:

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенийĕн" 51-мĕш статьăн тăрăх, Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама округĕнчи суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата Михаил Иванăвич Калинин ăнăçлă тесе палăртать.

Округри суйлав комиссийĕ председателĕ К. Афанасьев.

Комиссин секретарĕ Г. Йемелйанăв.

Комиссин членĕсем: Д. Уткин, И. Платонăв, Е. Николайев, А. Спиридонăва, М. Федорăв, Д. Алексейĕв.

Андрей Александрăвич Жданăв ӳлталаша Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама регистрацилене

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен Шурчари 12-мĕш №-лĕ суйлав округĕнчи суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата

Андрей Александрăвич Жданăва

регистрацилесси çинчен йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидатурăсем тăвăтăл çинчен округри суйлав комиссийĕ килнĕ документсене пăхса тухнă хыççăн, çав документсем „Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенийĕн" 47, 48, 49, 50, 51, тата 52-мĕш статьăсемпе пĕтĕмпех килĕшӳлĕ пулнине палăртса округри суйлав комиссийĕ çапла йышăнать:

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенийĕн" 55-мĕш статьăн тăрăх, Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Шурчари 12-мĕш №-лĕ суйлав округĕ тăрăх баллотировкă тума Илемпĕр районĕнчи Буденнăй ячĕпе тăракан колхоз колхозниккисен пĕрлехи пухăвĕ Чăваш Автономла Советла Социалистăлă республикĕн Верховнăй Советне депутата суйлама тăвăтăл ПСК(б)П Тĕпком тата ПСК(б)П Ленинград Обкомĕне хула комитечĕн секретарĕн Андрей Александрăвич Жданăв ӳлталаш,—1896 султа çуралнă, ПСК(б)Партăн члене, Ленинград хулинче пурăнать, — кандидатурине регистрацилес.

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенийĕн" 56-мĕш статьăн тăрăх, Андрей Александрăвич Жданăв кандидатурине Шурчари 12-мĕш №-лĕ суйлав округĕ тăрăх суйлăв бюллетенне кĕртес.

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенийĕн" 55-мĕш статьăн тăрăх, çак постановлението пурте пĕлсе тăма пичетлесе калăрас.

Округри суйлав комиссийĕ председателĕ А. Прохăрăв.

Председателĕн заместителĕ М. Банькаков.

Комиссин секретарĕ К. Димитрийĕв.

Комиссин членĕсем: Н. Курбатăв, Г. Игнатăйев, М. Степанăв, А. Йакăвлева, В. Николайĕв, И. Студенцов.

Округсенчи суйлав комиссийĕсенче

Йĕлчĕк суйлав округĕ № 38

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама бюллотировкă тума ССР Союзăн Верховнăй Совет депутачĕн, ПСК(б)Парти Чăваш Обком секретарĕн

Герасим Иванăвич Иванов

ăулталаш кандидатурине регистрацилене.

Иванов ăулталаш кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Куславкка „районĕнчи „Динамо", „Новая жизнь" тата—Йежок ячĕпе тăракан колхозсенчи колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă.

Вăрнар суйлав округĕ № 724

РСФСР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама бюллотировкă тума ПСК(б)Парти Чăваш Обкомĕн секретарĕн

Иван Васильĕвич Дубав

ăулталаш кандидатурине регистрацилене.

Дубав ăулталаш кандидатурине РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама Трак районĕнчи „Красная звезда", Елĕк районĕнчи „Майăн 1-мĕш", Вăрнар районĕнчи Молăтав ячĕпе тăракан колхозсенчи колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă.

Сĕмĕрле суйлав округĕ № 720

РСФСР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ хăйĕн ларăвенче РСФСР Верховнăй Советне депутата бюллотировкă тума тата суйлама Сĕмĕрлери Йĕтĕрне райĕспăкомăн председателĕлĕн

Алексей Афанасьевич Малинин

ăулталаш кандидатурине регистрацилене.

Малинин ăулталаш кандидатурине РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама Сĕмĕрлери Йăвăç каскалакан Большевик комбинатăн рабочисемне служащисен, инженерла-техникăлă работникссен, Йĕтĕрнери ăратла лашасен савăтĕнче ĕçлекенсен. Хĕрле Чутай районĕнчи „Красное Сормово", „Будь готов" Йĕтĕрне районĕнчи „Труд", Коминтерн тата „Кресьянская газета" хаçат йăвĕне, Ворошилав ячĕпе тăракан колхоз колхозниккисен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă. Çак пухăвсенче 3366 çын пулнă.

Йĕлчĕк суйлав округĕ № 721

РСФСР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама ăулталаш кандидатурине регистрацилене.

Екатерина Антонăвна Антонăва

ăулталаш кандидатурине регистрацилене.

Антонăва ăулталаш кандидатурине РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама Канашри вакуксем йăсакан савăтри рабочисемпе служащисен, инженерла-техникăлă работниксен тата „Идея Ленина" Каганович тата Дорошин ячĕпе тăракан колхозсенчи колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă.

Елĕк суйлав округĕ № 27

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама ăулталаш кандидатурине регистрацилене.

Пелагийă Сергейĕвна Меценатăва

ăулталаш кандидатурине регистрацилене.

Меценатăва ăулталаш кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Елĕк районĕнчи Буденнăй тата Жданăв ячĕпе тăракан колхоз колхозниккисен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă.

Суйлавçăсен списокине тăвас ĕçре

ШАХАСАН. Вăрман Йĕнеш ăалсоветĕнче суйлавçăсен списокине туса пĕтерчĕ. Иртнĕ суйлавра ăалсоветĕнчи чылай сынна суйлавçăсен списокине кĕртмесĕр хăварнă пулнă. Суйлавçăн хушăматне сирса пĕтермен, ăнăçлă сырăнсем те пулкаланă.

Халĕ суйлавçăсен списокине лапăх, ăнăçлăçăр туна. Çакăн пекех суйлавçăсен списокисене Çене Мами, Туçи Çармас ăалсоветĕсем те тĕрĕс, йăркелĕ туна.

Çав вăхăтрах чылай ăалсоветĕнче суйлавçăсен списокисене сирас ĕçре халĕ те ăнăçлăсем тăвасçĕ-ха. Акă, Шĕкĕр ăалсоветĕнче списокăра суйлавçăсен ашшĕ ăатне сырса пĕтермен, не кĕскетсе сырнă теслĕхсем пур.

Йĕнеш ăалсоветĕнче нимĕн çынна списокăна кĕртмĕ. Анăтакас суйлав участкинче 2 кĕтӳçе суйлавçăсен списокине кĕртмен.

1920 султа çуралнă суйлавçăсене списка чылай кĕртмесĕр хăварнă. Ушăнар ăалсоветĕ 1920 султа март уйăхĕнче çуралнă Романăв Йегора суйлавçăсен списокине кĕртмен.

Суйлавçăсен списокине туна çĕрте пулна ăнăшсене халех тӳрлетмелле.

Н. Михайлав.

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама регистрациленĕ кандидатсем

Лука Çеменăвич Спасăв йулташа Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата регистрациленĕ

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен Улатăрти Ленинский 90-мĕш №-лĕ хула-суйлав округĕнчи суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата.

Лука Çеменăвич Спасăва

регистрацилесси çинчен йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидатăрăсем тăратни çинчен округри суйлав комиссине килнĕ документсене пăхса тухнă хыççăн, çав документсем „Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенин" 47, 48, 49, 50, 51 тата 52-мĕш статйисемпе пĕтĕмĕшпех килĕшӳлĕ пулнине палăртса, округри суйлав комиссийĕ çапла йышăнать:

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенин" 51-мĕш статйи тăрăх, Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Улатăрти Ленинский 90-мĕш номерле хула суйлав округĕ тăрăх суйлав бюллетенĕсене кĕртес.

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенин" 55-мĕш статйи тăрăх, çак постановление пурте пĕлсе тăма пичетлеес кăлăрас.

Округри суйлав комиссийĕ председателĕ Йермаков.

Председателĕн заместителĕ Йарков.

Комиссий секретарĕ Скляр,

Комиссий членĕсем: Арбузăв, Симбирцев, Ухачăва, Мурашкин, Савелйева, Вахтин.

Исакăвă суйлав округĕ № 32

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума „Чăваш Коммуне" хаçатăн отвегăлă редакторĕн

Никонор Миронăвич Çеменăв

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Çеменăв йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Трак районĕнчи крахмалла патока заводĕн „Большевик" саватри рабочисемне служащисен, „Пахарь", „Новый мир", „Чамыш" колхоз колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă.

Чăварлей суйлав округĕ № 93

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума Улатăрти гармоньсем тăвакан хăпракри пăлла стахана вĕç,

Иван Сергейĕвич Мурашкин

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Мурашкин йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Улатăрти гармоньсем тăвакан хăпракри рабочисемше служащисен, инженерла техникла работниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă.

Клăмкасси суйлав округĕ № 73

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума СССР Сойузĕн Верховнăй Совет депутачĕн Чăваш Çерĕç Халăх Комиссарĕн, орденоносĕн

Çергей Ксенофонтăвич Коротков

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Коротков йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Ибреç районĕнчи „Красный фронтовик", „Красный партизан", „Ударник" колхозсенчи колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă. Вăл пухусенче 548 сăмăн пулнă.

Кувакинă суйлав округĕ № 78

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума ПСК(б) Парти Кувакинă райком секретарĕн,

Александр Васильйевич Сомăв

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Сомăв йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Кувакинă районĕнчи „Пролетарий", „К свету", „Красный передовик" тата Блюхер ячĕпе тăракан колхозсенчи колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă.

Туçи суйлав округĕ № 34

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума Çĕрпӳ районĕнчи „Ĕмĕт" колхозри ене фермăнчи асла дойаркăна,—1915 çулта çуралнă, ПСÇЛКС членĕ,

Александра Йефимăвна Йефимăва

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Йефимăва йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Çĕрпӳ районĕнчи „Кульмет", „Путь Ленина" Çаспăрин колхоз членĕсен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă. Çав колхозсенчи суйлав умĕнхи пухусенче 220 сăмăн пулнă.

Клăдбишченски суйлав округĕ № 79

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума Кувакинă райĕсткомĕн председателĕн,—1906 çулта çуралнă, ПСК(б)Парти членĕ,

Федăр Дмитрийĕвич Зашчелкин

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Зашчелкин йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама „Ударник", „Октябрĕн 13-мĕш çулĕ" колхозсенчи колхозниксен, Кирери хăма çуракан саватăри, механизацилене вăрман пунктинчи, вăрман хуçалăхĕнче ĕçлекен рабочисемне служащисен, инженерла-техникла работниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă. Вăл пухусенче 1517 сăмăн пулнă.

Сунар суйлав округĕ № 30

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума ПСК(б) Парти Трак райкомĕн инструкторĕн,

Йевдокима Дмитрийĕвна Дмитрийĕва

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Дмитрийева йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Трак районĕнчи „Волга" колхоз колхозникĕсен суйлав умĕнхи пухăвĕнче тăратнă.

Йĕпреç суйлав округĕ № 71

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума Буинскри хăма çуракан саватри рабочисемне служăшшисен, инженерла-техникла работниксен тата „Заря", „Победа" колхоз колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă. Вăл пухусенче 331 сăмăн пулнă.

Турдакăвă суйлав округĕ № 80

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ хăйĕн ларăвĕнче Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума Кувакинă районĕнчи Иванава йăлсовет председателĕн,—1906 çулта çуралнă, партире мар,—

Анна Кириллăвна Лебедĕва

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Лебедĕва йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Кувакинă районĕнчи „Красный колос", „Новь" „Красный Октябрь" колхоз колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсен че тăратнă.

Шурăл суйлав округĕ № 17

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округри суйлав комиссийĕ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировка тума Сĕнтĕрвăрри районĕнчи „Çăлтăр" колхоз председателĕн

Çтепан Йăкăвлевич Йăкăвлев

йулташ кандидатурине регистрацилене.

Йăкăвлев йулташ кандидатурине Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Сĕнтĕрвăрри районĕнчи „Çăлтăр", „Социализм" колхозсенни колхозниксен суйлав умĕнхи пухăвĕсенче тăратнă.

Районри суйлав умĕнхи пуху

Майăн 28-мĕшĕнче Трак районĕнчи колхозсен, саватсен, учреждениесен, парти организацисен, профсоюз тата комсомол организацисен представительĕсен районри нумай сăмăл пухăвĕ пулса иртрĕ.

Йăнмурзинă колхозĕнчи бригадир Коннăв йулташ Совет Сойузĕнчи халăхсен асăлă çулпуçĕ, пирĕн учитель, атте И. В. Сталин йулташ тата унăн сывăх соратникĕсем Молотăв, Ворошилăв, Йежов, Микойан, Каганович йулташ Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама килĕшӳ пани çинчен калаплине пуху тăвăллăн алă çупса, „урра" кăшкăрса йышăнат.

60 çулхи колхозник В. Н. Николайĕв йулташ сăмахĕ

Йулташсем! Чи малтан хамăн ĕлĕкхинне хăлхи пурийса танаштарăп пăхăс килет. Сакăн хыççăн халĕ епĕр менле савăнăçла пурăнни, 26-мĕшĕнче хамăран сасăмарсене комшăн памалли ӳççăн ку. ăнат.

Епĕ тăлăхăн ӳссе, 19 çул хушши кĕтӳ кĕтрĕм. Шеремет улпут патĕнче уйăхне 6 тенкĕшĕн ĕçлесе пурăнтăм. Ĕлĕк пире, чухăн чăвашсене, йăтран чĕнчен, йăланах тăрăхласа „Васильй Иванча", тетчĕç. Перре епĕ Шеремет улпутăн йыттине тапрăм та вăл мана 3 ернĕ хупса усрарĕ. Куntан лайăх куранăт, пире ĕлĕк йăта выранне те хуман.

Октябĕр революцийĕ пире ирĕке кăларса, телейлĕ çул çине тăратрĕ. Епĕр 1937 çулта карчăкпа икĕмĕр ĕçлесе, 175 пăт тĕштырй илтĕмĕр. Ку пире 5 çул çиме çитет. Епĕ ватă мар. Мана çак телейлĕ пурнăç тепĕр хут çамрăклатрĕ. Манăн колхозра савăнса ĕçлес килет.

Йулташсем! Ленин пулман пулсан, Сталин пулман пулсан, большевиксен партийĕ пулман пулсан, епĕр пайăн та çавăн пек асапла, хĕнхурла пурнăçра пурăнтăмăр. Пире Ленин, Сталин тата вĕсем тăшмансене хирĕç кĕрешсе çирĕплетĕнĕ большевиксен партийĕ саватăсла пурнăç туса пачĕ. Халĕ епĕр социализм обществи турăпăр, коммунизм патне çĕнтерӳлĕн малалла кайатпăр. Çак ĕçре те пире большевиксен партийĕ, Сталин йулташ (тăвăллăн алă çупаççĕ), унăн

Пуху РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама Вăрнар суйлав округĕнче ПСК(б)П Обком секретарне Дубав йулташ кандидатурине, ЧАССР Верховнăй Советне депутата суйлама Супар суйлав округĕнче ПСК(б)П Трак райкомĕн инструкторне Дмитриева йулташ кандидатурине, Карай суйлав округĕнче „Йăнмурзинă" колхоз председателне Л. Ие. Йефремав, Исакăва суйлав округĕ тăрах ПСК(б)П Обком бюро членне, „Чăваш Коммуне" хаçат редакторне Н. М. Çеменăва йулташ кандидатурине регистрацилене хăпăл туçа йышăнĕç.

сывăх соратникĕсем Молотăв, Каганович, Ворошилăв, Йежов, Микойан йулташсем ĕçртсе пыраççĕ (ала супаççĕ). Çакна шута илсен, Сталин йулташ, Молотăв, Каганович, Ворошилăв, Йежов, Микойан йулташсем ЧАССР Верховнăй Совет депутатне суйлама килĕшӳ пани Чăваш халăхĕшĕн халиччен курман пит те пысăк саванăç пулăт. Сталин тата унăн сывăх соратникĕсем Чăваш республикĕн Верховнăй Советне суйлама килĕшӳ пани Чăваш халăхне социализм строительствине нихăçанхинчен те вăйлăн, паттăрăн, хаваслăн ĕçлеме хушăт.

Трак районĕнчи ĕççынниссем ЧАССР Верховнăй Советне депутатне суйлама вирĕ сывпа: Ефремăв, Дмитриева, Çеменăв йулташсене палăртăп. Весем Сталинла самантра ӳссе çитĕнĕç, пирĕн района мала кăларассишĕн нумай тăрăшнă çынсем. Епĕр хамăрăн сасăмарсене пурте пĕр хăрăс парасса епĕ шанса тăратăп.

Сывă пултăр асла Сталин!

Сывă пултăр Ленин тата Сталин йултăташсем йĕртсе пынине тунă, сиплленнĕ, тĕрекле совет влаçе!

* * *

Суйлав умĕнхи районри пуху хыççăн, район центрĕнче ĕçлекенсен, „Победа" колхоз членĕсем митингĕ пулса иртрĕ. Митингра йышăнăн 25-мĕшĕнче, коммунисссемпе партире тăманнисен блок кандидатĕсемшĕн сасăлама пулса резолюци йышăнчĕç.

Хаваслă кун

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама баллотировкана, тăма пĕтĕм тĕнчери халăхсен çулпуçĕ Иосиф Виссарионович Сталин тата унăн сывăх соратникĕсем партипе правительствăн ленинчăлă руководительĕсем: В. М. Молотăв, К. Ие. Ворошилов, Л. М. Каганович, А. И. Микойăн, Н. И. Йежов йулташсем килĕшӳ панине пĕлсен, майăн 27-мĕшĕнче, Сĕнтĕрвăрри хулинче 3 пин çынлă митинг пулса иртрĕ. Сĕнтĕрвăри хулинче ĕççынниссем, пĕтĕм Чăваш халăхĕпе пĕрле, митингра хăйĕн хаваслăхне кăтартрĕç.

Митингра çамрăк суйлавçисен ячĕпе ăвăç каскалама вĕрентекен техникумра вĕренекен студент Шмакин йулташ саламлă сăмах каларĕ. Ун хыççăн трибуна çине „Кузнец" промертелри стахановец Хлебников йулташ тухса каларĕ:

Трибуна çине Сĕнтĕрвăрри суйлав округĕ тăрăх Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама регистрацилене кандидат Михаил Андрейĕвич Андрейев йулташ тухрĕ. Ана суйлавçисем камăллăн йышăнса илчĕç. Вăл суйлавçасене хăйне шанса пана тивĕçшĕн тав турĕ.

Плошчĕтре: „Сывă пултăр пĕтĕм халăхсен пĕрремĕш кандидачĕ Сталин!", „Сывă пултăр Ленин—Сталин партийĕ, унăн руководительĕсем!"—текен сăмахсем нумай вăхăт йăнăраçç.

С. Прокопйев.

Леонти Острйаков

Пирĕн кандидатсем

Шупашкартан Леонти Давыдăвич каçа йулса тавраннĕ. Ешенне вăл,—хăй ĕнтĕ кивĕ çитмелле пек,—анчах темĕнле шалтан çӳсĕртерекен каç сулхăнĕ ăна тин çеç шатса тухнă тулăпа пăрса çинчи шухăшпа тăрăшнă. Чечен калчасене тăм тивме пултараç. Сыхламала.

Çак шухăшпа колхоз правленийĕнче утнă май, вăл Кокшанăв бригадира тĕл пулнĕ.

— Кĕçĕр вăйăла тăм ӳкĕт пулмала-ха. Парса анисем патне тислĕк турттарас хутăр-и? Ыйтрĕ Леонти Давыдăвич бригадиртан.

Ана турттарма-ха та. Те питех вăйла ӳкĕ ĕнтĕ!

Кĕçĕр, халех пĕр пилĕкĕн тухса, çав тислĕк кушшине чĕртсе çунтарас пулат.

Тепĕр сехетрен, чăн та, çурт тырри пуссине шанăпа çара тĕтĕм сырса илчĕ. Тĕлĕнмеле лăпка. Пĕр кăсра темĕн чухлĕ сийен тума пултаракан çурхи сулхăн та темĕнле ăвăшланнă пек пулчĕ. Хĕвел тухăçĕнче шурăмпуçăн çеçен суталнăçем çутала пычĕ. Колхоз председателĕ Леонти Давыдăвич парса участки тавра перре çаврăнчĕ те лăпланнă чĕрипе килеле уттарчĕ. Вăл, çăран пинши-тăхăнăй платна та лутрарах кулепелĕскер, шурăмпуçăн çутă екранне çинче чăн-чăн çĕнтерçен куранчĕ.

Леонти Давыдăвич иртне кунсенче тражăн вăрçин çунакан уйхирĕсем тарăх алла пăшал тытса утнă. Йĕри-тавра, хăлхи пăрса ани çинчи пек шурă та лăпка тĕтĕм мар, хăвар тăрăçăн хура тĕмĕне йăвăр тусăн йăсарланнă. Веçĕмсĕр çурална туна йĕтĕрсем, хирте тăхлан çăмăр çуна, кисренĕ сĕршыв.

Острйаков çак кĕрешӳре етем йăхĕ чĕреллине хăй кусĕне курчĕ. Çак летрен йулашки пăтăкесем тытат, камран мĕн чухлĕ куланăй илнисене çав патакесем çине картса пырат анчах, ана йăури пăтратнине часах патранса кайат. Вара кĕтĕреллине хăй кусĕне курчĕ. Çак летрен йулашки тыррине сутса, куланăй пухма хут пĕлекен куштансене тара тытат, ĕçтерет, вĕсене. Лешсем, паллах, ĕçе хăйсене кирлĕ пек туса пынă.

Куштансен „йунĕсем выльăнă" вăхăтра, Тавиг пĕр сăлтăксăрах чышкă та сахăл мар „синĕ". „Келле кай та хире ан кай"—тенĕ ĕлĕк чирку сыннисем. Пĕрин-пĕрин çапла, хĕрӳ ĕç вăхăтенче, Тавиг, вырсарни куна пăхмасăрах, келте турттарма кайăна.

А ai—тенĕ куштан Чуста Микулайĕ кăна курсан,—есĕ келле кайăластăн, кĕлте турттаратăн!

Усăр Чуста Микулайĕ Тавите çанса çĕреле тăрăнçарса йăнă, унтан Чуста Микулайĕ майлисем ăна тăптама тытăннă. Çĕре тăпăраса лартма, çĕрпе пĕр тан тума пăхнă весем чухăн Тавите...

Пурнăç йăвăр. Анчах кĕç-кĕç ӳкет пек лараканскер тайлăк пӳртрех тăванĕн-пĕрин хыççăн тепри икĕ вырлле ӳссе çитĕнет. Сĕршывра вăрçă граждан вăрçи. Асли-Йефрем Хĕрлĕ çара 1918 çулта тухса кайăт, тепĕр çултан—кĕçĕнни Леонти. Йиффрем Перремĕш утмăл çăран—Буденнăй çăрĕн паттăр салтакĕ пулат. Ĕтем историнче ĕмĕр-ĕмĕр сăмăн çулăмлăнса тăракан çăпăçра Йеффрем Острйаков Ворошиловпа Буденнăй йулташсĕнчен мухтав хучĕ илет. Чапла, çулăм сасăллисемлĕ хут Йеффрем Острйаков колхозникĕн пӳртĕнче халĕ те пĕр тексĕмленмесĕр сутăлса тăрат.

Леонти Острйаков та, пиччĕшĕ пекех, паттăр Хĕрлĕ Çăрăн тивĕçлĕ салтакĕ пулат. Царицын фронтĕнче, унтан „симĕс бандăсене" хирĕç—Сарапул йĕнĕлле, çар ĕçне вĕренесси—Чулхула, 1920 çул—Кăнтăрти фронт. Йекатеринослав, Синеньйкăвă, Лозовайа... Урăх интервентсен йулашки бандисем ирсĕр те тискер. Анчах çапах та шурă генералсем Хĕрлĕ Çăран вутĕнче пĕрин хыççăн тепри çунса вĕтĕнеççĕ. Врангĕл тинесе улăпет. Деникин пуçĕар тăрат, тапăнаççĕ штти вĕсемсĕр генералсем.

Острйаков шурă самолотсенче хирĕç кĕрешекен зенитчăй отрйадра тăрат. 1921 çулта Джанкойă хулинче вĕсем Майăн 1-мĕшне уйăраççĕ. Чапăл уйăн—сĕнтĕрӳ уйăвĕ. Унăн Острйаков çулĕ çапла пырат: Севастополь—çĕршыв пĕтĕм „шурă-симĕс" сарăсен йулашкийĕсеченех тасалат; Мускав—ирĕкле çĕршыв çĕнтĕрӳ уйăвĕ уйăвлат, паттăрсем хăйсен хĕçпăшалĕсене тасатаççĕ; Ленинград—çĕршыв хăйĕн хуçа лăхне йусама тытăнат, Хĕрлĕ Çар хăпăрăк-салтăксемпе сыхăнат, Ленинградри пысăк савăтсем Хĕрлĕ Çăран чи пысăк чăсĕсене шефа илеçĕ, 1922 çулхи декабĕр уйăхĕнче Леонти Острйаков Патăрйел уйĕлĕнчи Тури Туçана тавăн йăлне тавранат.

Пурнăç тума тытăнмала. Âçтан? Мĕнле? Мунча пек пӳрт тата ытларах тайăлна. Çак пӳртре вĕсен пиччĕшĕпе иккĕшĕн пурăнмала. Мĕнле шăнăçса? Мĕн татса сыпса?

— Çĕре пуç пĕтмест,—тесçĕ. Малтан пиччĕшĕ вăлăн пӳрт-лартаççĕ. Ухăрласçĕ. Леонти Давыдăвич пĕр качакана тăрса йăлат.

— Алăсыва пултăр,—тесçĕ тата. Пурăна киле Леонти Давыдăвич качака сумне лаша хушат, пӳрт лартат.

1930 çул тĕлнеле йалта колхоз пуçланат. Леонти Давыдăвич, чăн та хăйĕн ухçалăхне, хăйĕн пурлăхне çĕрпи вăйпе ĕçлесе тунăскер, çĕнĕ коллективлă ухçалăх умĕнче малтанах иккĕленсе те тăчĕ. Анчах кайран колхоз çинчен çĕре-çĕрпе сывăрмасăр шухăшласа, тĕплен тавçăрса ĕлкен, колхоза ĕмĕрлехех çирĕплĕн кĕчĕ. Пурнăçа выльă-кула тума çук, ăна чĕрепе тăвас пулат. Часах ана, витемле ĕçленине куря, бригадира суйлаççĕ.

— Çĕрĕн мелесене пĕлмеле, çĕр вăл—асла йăнала,—тет Леонти Давыдăвич. Çапла вăл ырми-канми çĕрен туписемĕсене шырат. Йулашкинчен, 1935 çулта, хăйĕн 4-мĕш бригадине, пирĕн республикăра унччен вихăçан, ниçта пулман тырпулă гектартан ватăм шутпа 22-шер центнĕр туса илет.

Острйаковăн чапĕ хулăсен хулине Мускава çитет. Правительствă ăна тырпул âстаçисен Пĕтĕм Союзри канашлăвне чĕнсе илет. Аслă Кремлĕ трактăрисем, комбайнĕрсем, бригадирсем, колхоз председательĕсем кĕреççĕ. Вĕсем партине правительствă руководительĕсемпе перле, халăхсен аслă çулпуçĕ Сталин йулташпа пĕрле ларса, гогăсудăртăсă ĕçесем çинчен, тырпул туçăлăхне малалла хăпартăсем çинчен, пĕтĕм пурнăç çинчен тепĕлен канаш тăваççĕ.

Калăпăнă пĕтсен тепĕр кунне, ирех, Леонти Давыдăвич патне, „Известия" хаçатăн çенĕ номерне варкăштарса, Сергей Коротков чупса кĕрет:

— Острйаков йулташ, сире Ленин Орденĕ илнĕ йăтна, ырă сывлăх сунатăпăр—тет вăл. Леонти Давыдăвич ĕненмест, унтан вĕсем „Известия" хаçата икĕшĕ пĕрле пăхаççĕ. Чăн та, Леонти Давыдăвич Острйаков тесех сырнă...

Мускавран Леонти Давыдăвич тĕнчери чи пысăк, чи мухтавлă, чи çутă парнепе—Ленин Орденне тата нихăçан сивĕнми хĕрӳле те тулли камăллипа тавăрнăт.

„Хĕрлĕ Туçа" колхоз членĕсем Острйаков йулташа колхоз председательне суйлаççĕ. Колхоза вăл çирĕп те âслă тытса пырат. Пĕрлешӳле хуçалăх çулран-çул пуйăнанат, çĕр тĕлĕнмеле паха сĕткенсем-пе тулат, çулсерен ытларăх тупăш пама пуслат.

Аслă та таса чĕрелĕ çынсем правительствăра кирлĕ. Йĕлчĕк районĕнчи Ентепе колхоз членĕсем РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата чи малтан Леонти Давыдăвич Острйаков йулташа палăртаççĕ. Патăрел уйăлăн округĕнчи ĕççынниссем Острйаков йултăвăн кандидатурине пĕр камăллипа ырлаççĕ.

Ирхине тин çеç хĕвел суттисем сывлăм çинче выльăма пуслаçан, Острйаков хир тăрăх утат. Ĕлĕк васăва тăрăнасем хĕсĕр те ырхан хире анса канма хăраса, макăрса иртнĕ вырăна çуса тасатнă пек таса, çăра тăпа, çĕкленсе кайас пек, хумханат. Çак хумханура Острйаков вăйĕ те пур, унăн организаторăма талăнчĕ тин çеç папаланма пуслăнă тыррăн кашни пучахне кĕнĕ. Вăл пĕр саманта та шикленмесĕр, пĕр саманта та иккленмесĕр, тытăнăçĕпе пĕр саманта та улăштарăнсĕр, ирăнăн çинчен шухăшлат, ыранхине пайăн тăват.

Вăл шанăç, вăл нетĕм кăмăлĕнчен ĕненет — нумай çулсем-ирттĕç, „Хĕрлĕ Туçа" хирĕсенче тирĕпне, сĕткенленнĕ мăнтăр çĕр тетем нихăçан курман пек, шит тăрăшлĕ пучахсем ӳстерсе ситентерĕç, çĕлĕк тăватăн, çĕлĕк пуртăн çăра тырпулсем пĕр вăхăра, пĕр çĕкленсе хумханĕç. „Хĕрлĕ Туçа" пӳрчĕсенче, пайăн хĕрсем йăрлакан, ачăчăсем ташлакан урамсенче Ильйич хĕвелĕ йăлтăрĕ.

Острйаков шухăшлат пулсассăн, вăл пулатех.

Ухсăй Йăкăвĕ.
Аркади Ĕçхĕл.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Ĕçре тĕрĕслеммĕ йулташсене суйларĕç

Сĕнтĕрвăрри районĕнчи парторганизацийĕн отчетне суйлав пухăвĕ майăн 23-мĕшĕнче пуçланса 27-мĕшĕнче хупăнче. ПСК(б) Партин райкомĕ çулталăк хушши ĕçлени çинчен райком секретарĕ Красильникăв йулташ отчот туса панĕ.

Красильникăв йулташ хăйĕн отчотĕнче иртнĕ 1937 çулта ССРС Верховнăй Совечĕн суйлавне тивĕçлĕн иртеммине пĕрле, район сигнăвĕсем çинчен кĕскен каларĕ. Ун хыçăнах парторганизацисен кулленхи ĕçĕсем çине куçса самаях чăрăнса тăчĕ. Иртнĕ çулта коммунистсене лайăх тĕрĕслемесĕрех партичăн калăпăра пăрахни пулнă, халĕ вĕсене тĕрлетесе чылайăшне парти ретне илнĕ. Парти райкомĕ парти темиçе çул хушши пуçламĕш парти организацисене отчотсем туман, организацисенче пĕртсене пăрахăн организацисенче те отчот туса панă. Сав хушăрах ĕçе çĕнĕрен ăсне кадрсене районра йĕ республикăра ĕçлеме ответлă ĕçсене лартнă.

Иртнĕ çулсенче парти вĕренĕвĕнче пĕркелес шутпа районне икĕ çĕрте кăна пухăнмала тунă пулсан,сав çитменлăхсе халĕ пачах пĕтерсе, парти вĕренĕвĕн кружокĕсене коммунистсем пĕтнерех сывхартнă. Сав-на пула та ĕнтĕ коммунистсен вĕренĕвне çурресси те уйрăмах ăсне. Йулашки вăхăтра парторгсем уйрăмăнах парти ĕçне тивĕçлĕн тытăнни курăнат. Инструктăрсем те парторгсене, уйрăм коммунистсене ытларах пулăшу пăрассĕ. Пуçламĕш организацисенче пуринче те план тарăх ĕçлесе пырассĕ. Коммунистсене производствăн уйрăм участкисене сирĕплетнĕ. Çаксене пула та ĕнтĕ кăçалхи çуракине вăхăтра иртерĕç.

Коммунистсен парти райкомĕ ĕçне пур ĕнчен те хытă критиклерĕç

—Хĕрлĕ Çартан килнĕрен вара епĕ иккĕмĕш çул парти райкомĕн инструкторĕ пулса ĕçлетĕп. Çак хушăра мана виçĕ участкăна куçарма ĕлкĕрчĕç. Кун пек, пĕр участкăран тепĕр участкăна час-часах куçарни ĕçре ăнăçу парас çук. Коммунистсене паллашма та ĕлкĕреймĕстĕн—терĕ Алексейĕв йулташ. Колхозсенче çуллен стахановăнĕсем çитĕнеççĕ, анчах ман ĕçре стахановăнĕсемпе ĕçлесси манăçра тесен те, йăнăш пулас çук. Парти райкомĕ инструкторсемпе çеç кăна мар çителĕксĕр ĕçлет, райком членĕсемпе те йăпăх-ха. Парти райкомĕн членĕ П. Филиппăв çулталăк хушшинче те райкомран поручени илмен.

Иртнĕ çулсенче парти вĕренĕвĕнче коммунистсем нумайтарахăшĕ политграмăтă кружокĕсенче вĕренне. Халĕ ĕнтĕ пачах ураха, коммунистсен пĕлĕвĕ ăсне, вĕсем нумайăшĕнче парти историне вĕренекен кружокĕсене çуреççĕ. Парти вĕренĕвĕнчи ситменлĕхсем çинчен акă мĕн калаççĕ коммунистсем:

—ПСК(б)П решенийĕсене вăхăтра пурнăҫласси пирĕн пĕлӳлĕхрен нумай килет. Епĕ вĕренекен кружожра пурĕ 15 коммунис вĕрнет. Пропагăндиç йăпăх тесе калама май та çук, анчах кружокăн ĕçĕнчи пысăк ситменлĕх—вăл коммунистсен вĕренмелли кенекесем çукки пулăт, —терĕ Антонăв йулташ

Вăлах сутпа прокуратурă ĕçĕсем çинчен чăранса тăрса колхозниксен жалобисене вăхăтра пăхманни, йăстиçи ăктивăсе пачах ĕçлемĕнни çинчен калат.

Ытти коммунистсем те пренире парти райкомĕн малашне парторганизацисене, вĕсен заместительĕсемпе, уйрăм коммунистсемпе тата сочувствующисемпе ĕçлессине тивĕçлĕ вырăна лартмаллине асăрхатăр-тăрчĕç. Тата малашне партилĕ-политикăлă ĕçе хуçалăх ĕçĕне çыхăнтарса пырасси ăи малти вырăнта. йăлан ĕçра пулмала, терĕç.

Пуху парти райкомĕн политикăла çулпĕрне тĕрĕс тата практикăла ĕçне сигелĕкле, терĕ.

Йулашкинчен пуху парти райком членĕсене 19 сыхтан, кандидатсене 3 сыхтан çулласа хăварче, ревизи комисси членĕсене тата облаçри конференцине кайма делегатсем суйларĕç.

Парти райкомĕн çĕнĕ составĕн пĕрремĕш пленумне ПСК(б)П райкомĕн I ĕрремĕш секретарне Л. И. Красильникăв, иккĕмĕш çе. кретарне Н. С. Сĕпанăв йулташсене суйларĕç. Районти хăçат редактăрне пулса ĕçлеме Н А. Ļвов йулташа суйларĕç. К. Меļникăв.

Мускавпа Ленинград хулисенчи парти конференцийĕсем

Майăн 28-мĕшĕнче партин Мускав хулинчи V-мĕш конференцийĕ уçăлна. Конференцинче ĕç тăвакан сасăпа 582 делегат тата 115 делегат-каналлакан сасăпа хутшăнса ĕçлеççĕ.

Конференцине кĕске самах калаçса ПСК(б)П Мускав Комитечĕпе Мускав Хула Комитечĕн секретарĕн ĕçĕсене туса пыракан А. И. Угарав йулташ уçнă. Делегатсем ăна ăшшăн кĕтсе илнĕ.

Конференци президиумне пурте пĕр сасăлан пулса Угарăв, Маленков, Мехлис, Булганин, Шкирдатăв Братановский, Дедиков, Тарасăв, Фриновский, Пĕтанин, Кудрявцĕв, Черноусов, Александрăв (ПСС.ЛКС Мускав Комитечĕпе Мускав Хула Комитечĕ), Масленикова (Трехгорнăй мануфактура хăпăрканчи работницă-стахановкă) тата ыт. те суйланă.

Калама çук пысăк сĕлĕнтĕпе, тăваллăн ovaци тунипе, конференци хисеплĕ президиумне ПСК(б)П Тĕнкомĕн Сталин йулташ йĕртсе пыракан Политбюро членесене, Димитров, Тельман, Хозе Диас йулташсене суйланă.

ПСК(б)П Мускав Хула Комитечĕн ĕçĕсем çинчен А. И. Угарав йулташ доклад туса панă.

* * *

Майăн 28-мĕшĕнче ПСК(б)П Ленинград хулинчи V-мĕш конференцийĕ уçăлна. Конференцине ПСК(б)П Тĕп Комитечĕ тата ПСК(б)П Ленинград комитечĕн секретарĕ А. А. Ждановăн йулташ уçна. Ана делегатсем тăваллăн ала сунпине кĕтсе илнĕ.

ПСК(б)П Ленинград хула комитечĕн ĕçĕсем çинчен ПСК(б)П хула комитет секретарĕ Кузнецов йулташ доклад туса панă.

(ТАСС).

Куллен тухакан „Отличник" хаçат

Тавăшкасси тулăнмар вăтам шкулĕнчи комсомол комитечĕпе пионер организацийĕн „Отличник" йăтăлă стенахаçачĕпитĕйĕркелĕн тухса тăрат. Кăçал 4 уйăх хушшинче пурĕ 37 номĕр тухнă. Хаçат кăларас ĕçре И. Йефимав, Н. Александрав комсомолĕçсем пысăк хастарлăхпа ĕçлеççĕ. Вĕсем тăрăшнипе „Отличник" хаçат кашни кун тухса тăма пуçларĕ.

Г. Шумилăв

Сĕрĕç р.

Радио итлеççĕ

Туппай Ĕмĕлри (Сĕнтĕрвăрри р.) „Красная Чувашия" колхозăн правленине радио кӳртрĕç.

Халĕ самăраçем кашни каçах ĕç хыççăн пуçтарăнса радио итлеççĕ.

Г. Мастйанков.

Бурйат-Монгол АССР

Пайан Бурйат-Монгол Автономлă Советлă Социалисăмлă Республикине туса хуни 15 çул тулăрат. Бурйат-Монгол АССР, Совет Союзĕнчи мĕн пур тăваллă республикăсемпе пĕрле, нумай çулсем ĕнтĕ социалисăмла пурнăçна, тулли те телейлĕ, саванăçла та ирĕклĕ пурнăçна пурăнат. Бурйат-Монгол ĕçхалăхне, унăн республикĕ 15 çул тулăнă йăтпа, чăваш халăхĕ пайан хĕрлĕ салам йăрат, малашне татах та пысăк ĕçемсем туса пырса, тĕрĕкленсе тата куçтурланса пыма, коммунистсен партийĕне совет правительстви таврă, халăхсен çулпуçĕ Сталин йулташ таврă татах та тачă-тăкăн пĕтĕçме ченет.

* * *

Бурйат Монгол тĕп пайĕ Байкал хĕрринчи тата Байкал лешĕнчи ту сăртăлă вырăнсенче вырăс колончийĕсене пани. Революцин маннчи 30 çул хушшинче бурятсен акакан çĕршăнтăкĕ вăтăр процент ытла чакнă. Промышленнăç пулман. Улуссене врачсем пырса çӳремĕн: сиплесене пулăсем—будда ламăсем сиплене. Кĕле туса тата „турă" парăнăне сапса „сиплене". Çутта каларас ĕç те лăпкăн аллинчех пулнă. Пиншер хăрампăр-ăмăн пурăнă монастырсем бурйатсене „çутта кăлармалли", çавăн пекех „сывлăха сиплемелли" центр пулнă.

Пăтша стройĕ бурйат халăхĕ çине йĕренсе пахни империализмăн йăрси вăхăтĕнче уйрăмах ăсса палăрса тăнă. Уйрăм приказ тăрăх бурйатсене (Россейăри ытти „йут халăхсене" те тыпри ĕçсене тума пуçха кайнă Çынсене выльăхсене хăваласа пекех хăваласа кайăк.

Октябĕр революцийĕ çитĕнни бурйат халăхне йăвар пусмăртăн хăтарчĕ. Революцин хыççăнхи йулташри вунă çул хушшинче кăна Бурйат-Монголири халăх ăшшĕ 17 процент ăсне. Ĕлĕк халăх ăшшĕ чакса пынă пулсан, халĕ ăсса пырат Çав вăхăтрах акакан çĕршăнтăкĕ икĕ çул, тулă акăсси тăвата хут, техникăлă культурăсем акасси çинĕ хут ăсне.

Бурйат-Монголи выльăх-чĕрлĕх ĕрчетекен шултра районсем пулса тăрат. Бурйат—Монголири кусса çӳреке и халăх пурнăкăн районсенче йалхуçăлăх ертелĕн принципăлла устăне тăрăх, кашни колхозник киле 8 ĕнерен 10 ене таран, унăн пусне 100—150 сурăх тата качака, кирĕк те мĕн чухле кайăк-кĕшĕк, 10 лашă таран, 5 тĕверен 8 тĕве таран усрама пултарат.

Бурйат-Монгол республикĕ çĕрайĕнчи пурлăх тĕлĕпне пуйăн. Революцийчен унта строительсем ытларах çеç каштăх кăларнă. Ытти пурлăхсем çинчен пĕлмен. Халĕ çавăнпа çĕршывăн ытти районĕсенчен ытларах çынна вырнаçтарма пулать. Унта ăсатнă кĕмĕл, тĕслĕ металсем, кăмăл, слюда пыртакан çене выраçсем тупса палăртнă. Нефть шырас тĕлĕпне ĕçлеççĕ.

Республикăри çĕрлантăкĕнче 78 процентне вăрман йышăнса тăрат. Вăрман касса хатĕрлес ĕçе организацинене. Хăма çурăкан çăвăтсем туса лартнă. Кайăк тытас ĕç хăвăт ăсне пырат. Унта пакша тытассĕ, тенĕри чи хӳхем йышши соболь тытассĕ.

Йулашки вăхăтра собольсене пăтăрласа уçнă питомниксенче те çӳрете пуçланă.

Республикăри çĕрлантăкĕнче 78 процентне вăрман йышăнса тăрат. Вăрман касса хатĕрлес ĕçе организацинене. Хăма çурăкан çăвăтсем туса лартнă. Кайăк тытас ĕç хăвăт ăсне пырат. Унта пакша тытассĕ, тенĕри чи хӳхем йышши соболь тытассĕ.

Йулашки вăхăтра собольсене пăтăрласа уçнă питомниксенче те çӳрете пуçланă.

Республикăри çĕнтĕрĕнче—Улан-Уде—промышленнăçла пысăк хула пуласпырат. Унта паравуссем тата вакунсем йăсакан пысăк савăт туса лартнă. Çав савăт 50 мĕлӳн тенкĕ йăхăн ларнă. Механизацинене кантăк санăче, вăйлă аш-какай комбиначе тата темиçе вунă пĕчĕкрех предприйати туса лартнă.

Хуçалăхна пĕрле Бурйат-Монголин культурине ăсне пырат. Революцичен 92 процент хутăла пĕлмен çĕршывра пурне те хутăла вĕрентессине ĕçе кĕртнĕ.

Бурйат интеллигенцийĕ ăссе çитĕнне, 3 аслă шкул тата 9 техникум уçнă.

Кашни районрах хăçат тухса тăрат. Хăçатсем пуринчен ытла бурйат чĕлхипе тухассĕç.

Революцичч н бурйат халăхĕн «келмеслине" çĕç пирки пулнă. Халĕ вăл-таваллă республикăсен çемйинчи пĕртан правалă членĕ пулса тăрат.

Ĕлĕк ăна тыпри ĕçе тума выльăхсене хăваласа пек хăваласа кайнă. Халĕ çав халăх хăйĕн маттур йăланнăн çыннисенчен воровшиланă кавалериссен хурçа полкĕсене туса çитĕнтерчĕ.

Ĕлĕк бурйат халăхĕнче чурапа калаçма пек калаçна Халĕ вăл хăйĕн çыннисене Кремлĕ йăрат. Унта пĕсене-аслă Сталинпа унăн соратникĕсем йышăнса илеççĕ.

Сталин йулташалла тытса çĕклене ултă сулхи бурйатка, Гэлэ Мэркизова,—вăл Ленин—Сталин партийĕ бурйат халăхне мĕн тери çӳле çĕкленине кăтартса тăракан çимвал.

(И. Фрейлихăн „Страна Советˮ йăтăлă кĕнекинчен).

Кирпĕч савăчĕсен продукцийĕ çинчен.

Халăхи вăхăтра Чăваш республикĕнче пысăк та ответлă строительства ĕçĕсем пырассе: правительства çурчĕ, çĕнĕ савăт, Канаш—Шупашкар чукунçине т. ыт. те.

Çак вăхăтрах тата пуранмали çуртсем, ача йăçлисем, шкулсем тата нумай тумала, Канаш пирĕн республикăри Шупашкарпа—Ивайăри икĕ пысăк кирпĕч савăчĕ пахалăх йĕнчен начар продукци парассĕ.

Промышленнăç институчĕн строительства материалĕсен лаборатори катăртăр тăрăх, И ванайри савăт кăларакан кирпĕч III-мĕш сортран ытла хак илеймĕ-ст. Кунта тăвакан кирпĕчсен çитменлĕхĕ нумай, вĕсем сурăкшине, çиме тӳрĕ маррине I—II-мĕш сортла пулаймаççĕ.

Кирпĕчĕн пахалăхĕ начарри ăна тинĕхне тата çунтарнă чухнехи процеçе йĕркелĕ пулманиннен килет. Çавăнпа та Ивайăри кирпĕч савăчĕн çакăн çине тимлĕрех пăхмала.

Шупашкарти кирпĕч савăчĕн продукцийĕ те Ивайăрничен иртеймест. Хĕстĕрнине шыва тӳссе-лех çуйăмала правала вăрттăн сасăласа суйларĕç. Çакăн çинчен калат Чăваш АССР Конституцин 9-мĕш сыпăкĕ.

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлав округесем тăрăх суйласçе. Округ пуçне 12 пин çын пулат. Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали кашни суйлав округĕ пĕр депутат суйлама йăрат.

1938 çулти йĕнер 26-мĕшĕ—РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕсене суйламали кун. Вăл кун Чăваш халăхĕ РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕсене хăйĕн чи шанчăклă, чи лайăх ывăлĕсене суйласа, хăварăт. Чăваш халăхĕ чăн, малтан хăйне телей, сăваплăç, туллин пурнăç паракан, социалисăм патне инкек çитермĕ, пĕлем халăх йăрăтакан учителĕ, çулпуçне Сталин йулташа суйлат.

Аслă выраç халăхĕ хăйĕн темиçе ыйăм чи лайăх ывăлĕсен ячĕпе тăкса хăйне вăлăн тата ытти халăхсене вăлăн ирĕклех çĕнсе илчĕ, вăл пĕлем халăха капиталисăмсене улăштасене çĕнтермелли çула кăтартса пачĕ. Çавăнпа та ана пĕтĕм халăх ăçта сунса тăват. РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕсен суйлавĕсем, ытти социалла тата автономлă республикăсенчи Верховнăй Советсен суйлавĕсем пекех, совет халăхĕн никам çĕнтерейми политикăлă моралĕпе пĕрлехăн хăватне кăтартса пырĕç.

Чăваш республикĕнчи ĕçшăнăсем, партире тата партире тăман большевиксем, ССР Союзĕн Верховнăй Советне суйлама чухнехи пекех, РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Совĕ чĕсен суйлавĕсене пысăк çĕкленĕне иртерĕç.

Суйлавсем коммунистсене партире тăманнисен Сталинла блокăн çирĕплехне, унăн иккĕлми вăйне татах çĕнерен тепĕр хут кăтартса парĕç.

Х. Раскин.

Чăваш АССР Конституцийĕ тата çитес суйлавсем

Чăваш АССР Советĕсен Чрезвычайла XI-мĕш сĕçĕ 1937 çулти йĕнер 18-мĕшĕнче Чăваш АССР Конституцине (Тĕп Саккуне) йышăннĕ.

Пирĕн çĕршыври автономлă республикăсем пурте ССР Союзĕн Конституцийĕпе Союзăлă республикăсен Конституцийĕсене туса йышăнчĕç Кашни автономлă республик Конституцине республикăн хăйĕн уйрăмлăхсене хисеплĕ илсе тунă.

Чăваш АССР Конституцийĕ — вăл Чăваш çĕршывĕнчи ĕçсăмнисем Ленин—Сталин партийĕ йĕрттĕ пынине çĕнсе илнĕ социалисăмла çĕнтерӳсене кăтартса пыракан историлĕ документ. Вăл çĕнтерӳсем — ССР Союзĕнчи ытти халăхсемпе пĕрле ĕçлесе тунă çĕнтерӳсем. Çак документ вăл—большевиксен партийĕ, Совет правительстви чăваш халăхне пур йĕнепе те ирĕклĕн тата тулăнн ӳссе чечекленсе пыма кирлисене пĕтĕмпех туса пани çинчен калат. Чăваш халăхĕн хăйĕн государственăлăх пур. Вăл нумай нацилĕ Совет Союз çемйин пĕртăлла члене пулса тăрат. Пирĕн çĕршывра çеç, коммунистсен парти йĕртсе пыракан çĕршывра çеç пĕтĕм национальăссем, расăсем пĕрпеминех килештерсе тăвăлă пулăшма пултарассĕç.

Октябĕрти революци ĕлĕкхи прависарăлăха, пĕртанмарăлăх, чуçлăхна нушалăха пĕтĕмпех пĕтерчĕ. Киве Российăра ик-виç хут асапдăхра пурăнакан халăхсем государствăлăх çинчен шухăш тытма пултарайăнăн, вăл шухăша патша влăçĕ тискеррĕн пусарса пынă. Патша тата улутусемпе капиталиссен влăçĕ Российăри ĕçхалăхĕсемшен тĕрме режимĕ туса хунă.

Аслă социалисăмла тăван çĕршывăн хĕвелĕ айĕнче телейлĕ пурнăçпа пурăнат халăх пирĕн чăваш халăхĕ. Кашни кун вăл асла вырăс халăхĕн тăваллă пулăшăвне туять, унпала вăйхалланса ĕçлесе пырат.

Чăваш АССР Конституцин 13-мĕш статйинче çапла калана: „Чăваш Автономлă Советла Социалисăмлă Республикĕ РСФСР составне Автономлă Республика правине кĕрет.

ССР Союзĕн Конституцин 14-мĕш статйинче тата РСФСР Конституцин 19-мĕш статйинче катартнисĕр пусне, Чăваш Автономлă Советла Социалисăмла Республикĕ государства власне автономи йĕркине пурнăçа кĕртсе пырат.

Российăлă Советла Федеративлă Социалисăмлă Республикĕ асăлă вырăс халăхĕн республикĕ пулса тăрат. Вăл хăйне хăй тата патша империнне пурăннă пĕтĕм нацисене йĕркене кăларĕç. ССР Союзĕнчи халăхсен социалисăмшăн пыракан историлĕ кĕрешĕвĕнче малти рете тăрса ĕлĕк кайа йăлна, асапра пурăнна халăхсене мала илсе тухас тĕлĕпне сав тери пысăк пулăшу пачĕ. Пирĕн чăваш çĕршывĕ ордĕнлă республикăпа пулса тăчĕ. Чăваш АССР кашни гражданинĕ — РСФСР тата ССРС гражданинĕ пулса, пирĕн Чăваш Автономлă Советла Социалисăмлă Республикĕ РСФСР составне — вăйлă та хăватлă социалисăмлă государства составне кĕнине хĕпĕртесе савланăт.

РСФСР хăйĕн составĕнче 17 автономлă республикă, 6 автономлă облăç тата 12 нацилĕ округ пĕрлештерсе тăрса наци ыйтăвĕн политикине тĕрĕс татса панин пример пĕтĕм тĕнчене кăтартрĕç.

„РСФСР Республикĕнче наци ыйтăвĕн тĕп шухăшĕ,—тенĕ Сталин йулташ пирĕн партин X-мĕш сĕçĕнче, национальăссем кăна йулташ докклад туса панă.

* * *

Майăн 28-мĕшĕнче ПСК(б)П Ленинград хулинчи V мĕш конференцийĕ уçăлна. Конференцине ПСК(б)П Тĕп Комитечĕ тата ПСК(б)П Ленинград комитечĕн секретарĕ А. А. Ждановăн йулташ уçна. Ана делегатсем тăваллăн ала сунпине кĕтсе илнĕ.

ПСК(б)П Ленинград хула комитечĕн ĕçĕсем çинчен ПСК(б)П хула комитет секретарĕ Кузнецов йулташ доклад туса панă.

(ТАСС).

Радио итлеççĕ

Туппай Ĕмĕлри (Сĕнтĕрвăрри р.) „Красная Чувашия" колхозăн правленине радио кӳртрĕç.

Халĕ самăраçем кашни каçах ĕç хыççăн пуçтарăнса радио итлеççĕ.

Г. Мастйанков.

Чăваш АССР Конституцийĕ тата çитес суйлавсем

Чăваш АССР Советĕсен Чрезвычайла XI-мĕш сĕçĕ 1937 çулти йĕнер 18-мĕшĕнче Чăваш АССР Конституцине (Тĕп Саккуне) йышăннĕ.

Пирĕн çĕршыври автономлă республикăсем пурте ССР Союзĕн Конституцийĕпе Союзăлă республикăсен Конституцийĕсене туса йышăнчĕç Кашни автономлă республик Конституцине республикăн хăйĕн уйрăмлăхсене хисеплĕ илсе тунă.

Чăваш АССР Конституцийĕ — вăл Чăваш çĕршывĕнчи ĕçсăмнисем Ленин—Сталин партийĕ йĕрттĕ пынине çĕнсе илнĕ социалисăмла çĕнтерӳсене кăтартса пыракан историлĕ документ. Вăл çĕнтерӳсем — ССР Союзĕнчи ытти халăхсемпе пĕрле ĕçлесе тунă çĕнтерӳсем. Çак документ вăл—большевиксен партийĕ, Совет правительстви чăваш халăхне пур йĕнепе те ирĕклĕн тата тулăнн ӳссе чечекленсе пыма кирлисене пĕтĕмпех туса пани çинчен калат. Чăваш халăхĕн хăйĕн государственăлăх пур. Вăл нумай нацилĕ Совет Союз çемйин пĕртăлла члене пулса тăрат. Пирĕн çĕршывра çеç, коммунистсен парти йĕртсе пыракан çĕршывра çеç пĕтĕм национальăссем, расăсем пĕрпеминех килештерсе тăвăлă пулăшма пултарассĕç.

Октябĕрти революци ĕлĕкхи прависарăлăха, пĕртанмарăлăх, чуçлăхна нушалăха пĕтĕмпех пĕтерчĕ. Киве Российăра ик-виç хут асапдăхра пурăнакан халăхсем государствăлăх çинчен шухăш тытма пултарайăнăн, вăл шухăша патша влăçĕ тискеррĕн пусарса пынă. Патша тата улутусемпе капиталиссен влăçĕ Российăри ĕçхалăхĕсемшен тĕрме режимĕ туса хунă.

Аслă социалисăмла тăван çĕршывăн хĕвелĕ айĕнче телейлĕ пурнăçпа пурăнат халăх пирĕн чăваш халăхĕ. Кашни кун вăл асла вырăс халăхĕн тăваллă пулăшăвне туять, унпала вăйхалланса ĕçлесе пырат.

Чăваш АССР Конституцин 13-мĕш статйинче çапла калана: „Чăваш Автономлă Советла Социалисăмлă Республикĕ РСФСР составне Автономлă Республика правине кĕрет.

ССР Союзĕн Конституцин 14-мĕш статйинче тата РСФСР Конституцин 19-мĕш статйинче катартнисĕр пусне, Чăваш Автономлă Советла Социалисăмлă Республикĕ РСФСР составне Автономлă Республика правине кĕрет.

Российăлă Советла Федеративлă Социалисăмлă Республикĕ асăлă вырăс халăхĕн республикĕ пулса тăрат. Вăл хăйне хăй тата патша империнне пурăннă пĕтĕм нацисене йĕркене кăларĕç. ССР Союзĕнчи халăхсен социалисăмшăн пыракан историлĕ кĕрешĕвĕнче малти рете тăрса ĕлĕк кайа йăлна, асапра пурăнна халăхсене мала илсе тухас тĕлĕпне сав тери пысăк пулăшу пачĕ. Пирĕн чăваш çĕршывĕ ордĕнлă республикăпа пулса тăчĕ. Чăваш АССР кашни гражданинĕ — РСФСР тата ССРС гражданинĕ пулса, пирĕн Чăваш Автономлă Советла Социалисăмлă Республикĕ РСФСР составне — вăйлă та хăватлă социалисăмлă государства составне кĕнине хĕпĕртесе савланăт.

РСФСР хăйĕн составĕнче 17 автономлă республикă, 6 автономлă облăç тата 12 нацилĕ округ пĕрлештерсе тăрса наци ыйтăвĕн политикине тĕрĕс татса панин пример пĕтĕм тĕнчене кăтартрĕç.

„РСФСР Республикĕнче наци ыйтăвĕн тĕп шухăшĕ,—тенĕ Сталин йулташ пирĕн партин X-мĕш сĕçĕнче, национальăссем кăна йулташ (хуçалăх, политикă, культура йĕнепе)—çакна епĕр иртнĕ пурнăçран туйăнса йултăмар,—петтерсси çав кăна йăлна халăхсене государствăлăх йĕнепе те, культура йĕнепе те, хуçалăх йĕнепе те вăтăçĕр Российăна хуса çитмели майсем туса парасси пулать".

Совет чăваш çĕршывĕ çак заталăсене пурнăçа йăнăлăн кĕртсе вăйлăн ӳссе чечекленчĕ. Чăваш республикĕн Конституцийĕ—пирĕн партин Ленинла-Сталинла наци политики тĕрĕс пулнине катартса тарат. Ленинла—Сталинла наци политикине пурнăçа кĕртсе епĕр производствăна, йăлхуçăлăх, культура йĕнепе пысăк çĕнтерӳсем турăмăр. Ĕлĕк кайа йăлна, тĕттĕмлехпе хут пĕлменлĕх, прависарăлăх пуçлемне кулаксем, патша улпучĕсем пуçпулса тăна чăваш çĕршывĕ—халăх-ăна социалисăм çĕнтерӳсем çĕршывĕ пулса тăчĕ.

Чăваш Автономлă Советла Социалисăмлă Республикĕ рабочисем-не хресченсен социалисăмла государственăлăхĕ пулса тăрат,—тенĕ Чăваш республикĕн тĕп саккуне. Çак статйа ĕçсăмнисем чăваш çĕршывне социалисăмла çĕршыв туса хуçас йĕнепе ку тăранчен кĕрешсе илнĕ çĕнтерӳсене çитĕлтесе çав тери пысăк пулăшу парат. Вăл совет чăваш çĕршывĕ—социалисăм çĕнтерне çĕршывăн уйрăлми пайĕ пулса тăнăн çинчен калат. Пирĕн республикăри кашни гражданин çав тивлетпе ĕçлекенсе хĕпĕртет, савăнат, боļшевиксен партине, ССРС халăхĕн аслă ашшине, ĕçсăмнисен йăратна çулпуçне Сталин йулташа чĕререн тав тăват.

Чăваш АССР политикăлă никĕсĕ çинчен ЧАССР Конституцин иккĕмĕш статйа çапла калат:

„Чăваш АСС Республикĕн политикăлă никĕсĕ—ĕçсăмни депутачĕсен Совечĕсем, помещăксемпе капиталисен влăçне сирпĕтсе антăхнипе, пролетари диктатурин çĕнтерĕсе илнипе, чăваш халăхне патша йĕркин тата вырăс империализмăла буржуазин нацилĕ шучăмăрлăхĕнчен хăтарнипе тата национализла контрреволюцилле сăмĕсĕ тăкнипе ӳссе çирĕпленнĕ Советсем пулса тăрассĕç".

Чăваш АССР государствă влăçĕн чи асăлă органĕ—Чăваш АС.Р Верховнăй Совечĕ пулса тăрат. Ана епĕр кăçалхи йĕнерĕн 26-мĕшенче суйлатпăр. Вăл пĕр палатăран тăрат. Чăваш АССР Верховнăй Совечĕ пирĕн республикăн саккун кăларакан пĕртен-пĕр органĕ пулса тăрат.

Чăваш АССР Конституцин 8-мĕш сыпăкĕпе РСФСР Конституцин 11-мĕш сыпăкĕпе тата ССРС Конституцин 10-мĕш сыпăкĕпе пĕрешкелĕ. Ку сыпăк граждăнсен тĕп прависемне обязанăссем çинчен калат. Çака ăла С Р Союзĕнчи халăхсен пĕртăллăхĕпе таванлăхне, Ленинла—Сталинла наци политикин чаплăлăхне тата та тепĕр хут катартса парат. Чăваш А.С Республикăн кашни гражданинĕ ытти союзла тата автономлă республикăсенчи граждансемпе пĕртан правасемпе усă курат. Ĕçлев прави, кану прави, вĕренӳ парăви, ватăлсан, çавăн пекех тата чирлесен ĕçлемелли пулсан пурăнмашкăн пулăшу илмели права, общăествăла организацисене туса вĕсене пĕрлешме права, граждансен национальăсене расине тата аръсинпа хĕрарăмсене пăхмасăр пĕртăлла правана усă курасси, граждансене хăйсене тата вĕсен кил-çурăсĕсене текенмелле мар правасем т. ыт. те—çак-сене пурне те социалисăмăн пыракан кĕрешӳре çĕнсе илнĕ. Вăл правасене пĕтĕмпех Чăваш АССР Конституцийĕ çине çырса хунă.

Республикăри совет граждăнĕсене панă аслă прависене граждансем çине хунă обязанăссеннисем уйăрса илме май çук. ЧАССР Конституцин 97-мĕш статйи çапла калат:

„Чăваш АСС Республикĕн кашни граждăнине Советла Социалисăмлă Республикăсен Союзăн, Российăлă Советла Федеративлă Социалисăмла Республикăн тата Чăваш Автономлă Советла Социалисăмлă Республикăн Конституцийĕсене тытса пыма, саккунсене пурнăçа кĕртсе пыма, ĕçлев дисциплинине çирĕплетма, общăественăлăн туса линĕлле тӳррен туса, сотни лисăмлапе пĕрлешӳре пурнăç йĕркисене хисеп ĕмĕ тивĕç".

Общăественăлă, социалисăмла хăрăлăха упраса, çирĕплетесе пырасси, пурне те тивĕç çар обязанăнăçе—вĕсем пурăннăн те саккун пулса тăрассĕç, гр жданинăн тăвăн çĕршыва сыхлас таса тивĕçĕ пулăçĕ.

„Тăван çĕршыва сыхлас и—тет Чăваш А. Р Конституцин 100-мĕш статйи—Чăваш АССР кашни гражданинĕн чи таса тивĕçĕ. Тăван çĕршыва пăрахса тăшăлана сутăнни: при.аса пасни, ташман ĕнне куçни, государствăн çар вăй-хăватне сийĕн туни, шпионла и—чи навар усăл ĕç туни вырăнĕ шутласа, саккунăн мен пур хăварлăхĕпе аиапланат".

Сталинла Конституцин статйисен кашни йĕркипе социалисăмла государственăн вăй-хăвăнне çинчен калат. ССР Союзĕн телейлĕ гражданĕсем хăйсен аслă тăван çĕршывĕпе мухтанса савăнаççе. Вăл статйасем совет халăхĕ Ленин—Сталин парти тавра, пирĕн тăван тата аслă Сталин тавра таччăн пĕтĕсĕн çиччĕн, совет халăхĕн политикăлă моралĕпе пĕр ĕçĕ çирĕплĕн çиччĕн калаççĕ. Конституцин статйисем пĕтем çынсет халăхĕн чĕри тăшмансене—тăван çĕршыва сутакан ирсерсене çав тери хăйăр курăнманлăхпа тулли çиччĕн калаçĕ. Вăл статйасем пирĕн тăван çĕршыва сутакансене, нимĕç-йăпонь фашисăмĕн агенчĕсене—троцкистла бухăринла, буржуазла-националисла шпионсене, етемлĕхĕн сăнашкал ытти ирсĕр тепренчĕкесене пĕтĕмпех пĕтерсе хума пултракан совет саккунĕн пысăк вăйĕ çиччĕн калаççĕ.

Пирĕн республикăн государственăлăхĕн аслă органĕне—Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлавçасен пурне те тивĕç, пĕртан тата тӳрех суйламала правапа вăрттăн сасăласа суйлаççĕ. Çакăн çинчен калат Чăваш АССР Конституцин 9-мĕш сыпăкĕ.

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлав округесем тăрăх суйласçе. Округ пуçне 12 пин çын пулат. Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали кашни суйлав округĕ пĕр депутат суйлама йăрат.

1938 çулти йĕнер 26-мĕшĕ—РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕсене суйламали кун. Вăл кун Чăваш халăхĕ РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕсене хăйĕн чи шанчăклă, чи лайăх ывăлĕсене суйласа, хăварăт. Чăваш халăхĕ чăн, малтан хăйне телей, сăваплăç, туллин пурнăç паракан, социалисăм патне инкек çитермĕ, пĕлем халăх йăрăтакан учителĕ, çулпуçне Сталин йулташа суйлат.

Аслă выраç халăхĕ хăйĕн темиçе ыйăм чи лайăх ывăлĕсен ячĕпе тăкса хăйне вăлăн тата ытти халăхсене вăлăн ирĕклех çĕнсе илчĕ, вăл пĕлем халăха капиталисăмсене улăштасене çĕнтермелли çула кăтартса пачĕ. Çавăнпа та ана пĕтĕм халăх ăçта сунса тăват. РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕсен суйлавĕсем, ытти союзла тата автономлă республикăсенчи Верховнăй Советсен суйлавĕсем пекех, совет халăхĕн никам çĕнтерейми политикăлă моралĕпе пĕрлехăн хăватне кăтартса пырĕç.

Чăваш республикĕнчи ĕçшăнăсем, партире тата партире тăман большевиксем, ССР Союзĕн Верховнăй Советне суйлама чухнехи пекех, РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Совĕ чĕсен суйлавĕсене пысăк çĕкленĕне иртерĕç.

Суйлавсем коммунистсене партире тăманнисен Сталинла блокăн çирĕплехне, унăн иккĕлми вăйне татах çĕнерен тепĕр хут кăтартса парĕç.

Х. Раскин.

Вольтĕр

(Вилнĕренне 160 çул тултарнă тĕле)

Французсен паллă писатĕлĕ Вольтер 1694 çулта çуралнă. Ашшĕ-суть чиновникĕ, амăшĕ унăн дворянкă пулнă. Литературăра малтанхи ăнăçусене тупа хыççăнах, çамрăк литератăр хăйĕн буржуаль йăтне—Аруене парахса, Вольтер йăта йышăнат. Унăн чăн йăвĕне хушамачĕ—Мари Франçуа Аруе.

Малтанхи вăхăтра Вольтĕр писатĕле дворянсем-çынсланман. Аристократи те йунаса çеç пурăннă. Пĕр пуçан дворянăн тăрçи çамрăк поэта хĕнесе пĕтерне. Поетăн чăрсăрлăхĕ килĕшмен вĕсене. Хăйĕн сатирăлă сăвăсемшĕн Вольтĕр тĕрмере те ларнă. Тĕрмерен тухнă хыççăнах, Вольтере Франциран каларса парăççĕ.

Виçĕ çул хушши (1726–1729) Англире пурăнни Вольтĕршĕн нитĕ усăлă пулнă. Вăл унта наукăсене, философине вĕренет. Произведенисем нумай çырат. Унти халăх унăн произведенийĕсене йăвăртса вулана. Часах кунта та поета хирĕç тăшмансем тупăнаççĕ. Король тата тĕп çынсисем Вольтера курăнми пуласçĕ, ăна Англирен каларса парăççĕ.

Çавăн хыççăн, Вольтĕр хăйĕн пĕтĕм пурнăçне тĕнче тăрăх çуресе иртнĕ. Пĕр вăхăтра Пруççи короле патне пырса, унта пурăнма тытăнă. Король килĕшсе пурăнман пирки, Вольтĕрĕн кунтан та тухса тармала пулна. Çапла, Франци кăна мар, пĕтĕм Европа Вольтĕртан шикленĕ. Шиноксем ун хыççăн чĕрлесе çурене, палачсем ун кĕнекисене вута пăрахса çунтарнă. Ун кĕнекисене наборлакан наборщиксемпе переплетчиксене тĕрмене хупнă. Вольтĕр Швейцарире çеç лăпкă выран тупма пултарнă. Вăл нумай вăхăт Ферней патăлă вырăнта пурăннă. Çав вăхăтра ун патне Европăран пур теçĕнчен те çынсем çурене. Ана Ферней патриархĕ, тесе чĕнне.

Пупсем, кивĕ тĕнчешĕн вăтам емĕрти çĕрле путланнă вăркешĕн çаксăнсем Вольтера мĕншĕн çав тери курăмланни палă. Хăйăр та савăнăçла кула вĕсем чĕрине ыраттарна.

Вольтĕр хăйĕн „Орлеанская девственница" ятлă сăвăла произведенине таса хĕр Жанна д'Арка çирĕп сывлăхлă, савăнăçла хресчен хĕрĕ туса катартна. Унăн поеминче çвегуй хĕвел шевли çине ларса çÿрет. Ку ĕнтĕ тура кĕнекисен „çÿлти тĕнче" çинчен çырнине машкăласа тăра шыв çине кăларни пулаç.

Вольтĕрĕн кулли сăпа пек тивме пултарнă. Çава ĕнтĕ—унăн сатирин хăйăр вăйĕ. Короçсемпе дворянсем жандармсене Вольтера вăрçласе мĕн хушнă вăхăтрах хăйсем ахалтатса кулна. Вольтера хăйĕн кĕнекисемпе чĕртнĕ вутра çунтарса йăма шутлакан пупсем те çын курман çĕрте вăртăн кулна. Вольтера кулă чапа кăларнă. „Хисеплĕ сийрен" тухнă писатĕл Йевропăн коронасăр патши пулса тăнă. Короçсем унпа Туслашма тăрăшнă. Мĕншĕн? Паллах, вĕсем. Вольтĕр хăйсем çинчен мĕн те пулин çырасран хăранă, çавăнпа унпа йăпăлатнă. Вырăс патши—иккĕмĕш Кĕтĕрне Вольтера хăйĕн учителĕ вырăнне хурса мухтанă, ун патне йăпăлатса çырусем çырнă, Россине килме чĕнне.

Пĕтĕм тĕнчипе мухтава тухна çынна вăрçлесе лартма çамăлах пулман. Çавăнпа 84 çулхи Вольтĕр, хăйĕн пурнăçĕн йăлашки çулĕсене тăвăн çĕршывĕнче иртерме шутласа Париже хăйăлăнас пырса кĕнĕ. Ана халăх мухтавлăн кĕтсе илнĕ. Пупсем шала çыртса чĕмесĕр тăнă. Вольтĕр вилсен, пупсем унăн ÿтне Парижре пытартарман.

Вольтĕр революционер пулман, анчах халăха çутта кăларассишĕн ывăнма пĕлмесĕр кĕрешнĕ. Çавăнпа та халăха пусмăрласа пурăнакансемшĕн Вольтĕр йăт пулнă.

Йăкобинесем, хăйсем халăх массин пуçĕнче пыма тытăнсан, Вольтĕрĕн пупсем „ыттăрма" йышăнман ÿтне малтанхи вырăнтан, пысăк чис туса, Франции чи чаплă çынĕсене пытăракан вырăна—Пантеона кусăрна.

Кайăрахна, реакци çĕнтерсе илсен, дворянсемпе пупсем Вольтĕрĕн тупăкне Пантеонран каларса парахна. Вĕсем Вольтĕрĕн вилнине те пулин уриха пыта пек туллама тытăнна. Чĕрĕ чухне унран хăраса тăнă.

Вырăс майра-патшин Вольтера йăватасси те вăл вилнĕ хыççăнах вырăссен палла вольтерианене—Радищева арĕслесе Сĕнĕре асатнине вĕсленĕ.

Халĕ те фашисла çĕршывĕнче палачсем Вольтĕр кĕнекисене пĕтĕм халăх умĕнче илханса çунтарассĕç. Апла пулсан, Вольтĕр произведенийĕсем халĕ те хăйсен вăйне çухатман.

Вольтĕр пĕтĕ нумай çырнă, тухăçлă ĕçленĕ. Вăл çырнисем çĕр çомран та иртеççĕ. Вĕсем—романсем, пысăк трагедисем, историпе тата философипе çырнă кĕнекесем, сатирăла поемăсем.

Вольтĕр хăйĕн художествăлă произведенийĕсемне çеç мар, историпе тата философипе çырнă кĕнекисемне те канăлласăм тĕнчине чĕртентерĕ. Вăл, халăхсен историпе пĕрремĕн хут тура мар, етем ăс-тăнне тунине, халăх тунине кăтартса парса, ун чухнехи истори наукинче çĕнĕ тапхăр пуçласа йăнă. Вольтĕр хăйĕн вăтăнче историпирки пулнă тĕрĕс мар ăнланăна çемĕрсе такăна.

Вольтĕр етемлĕхĕн аслă писатĕлĕсемпе философĕсен шутĕнче тăрат. Францисен, кирек мĕнле хăтлансан та, унăн патне çав чаплă вырăнтан черçе ыпрахаймаççĕ. Халăх, хăйĕн паттăр геройĕсене манмăн пекех, писатĕлĕсене те йăлана аçра тытса тарат. Тĕнчери ĕçлахăхĕ Вольтĕрĕн çивĕч сатирисене вуласа, куçăтура тăшманĕсемпе, етемлĕх тăшманĕсемпе кĕрешме хавхаланат.

Вольтĕр пурнăчĕн ытла Российăпа çыхăх. Унăн библиотеки Российăра упранат. Вырăс писатĕлĕсем Вольтĕртан вĕренсе пынă. Çамрак Пушкин ун пирки çапла çырса хăварнă:

О Вольтер, о муж единственный,
Ты, которого во Франции
Почитали богом некоим,
В Риме дьяволом, антихристом,
Обезьяной в Саксонии.
Ты, который на Радищева
Кинул было взор с улыбкою,
Будь теперь моею музою.

Вырăс литературине Вольтĕр пысăк йĕр-хăварнă. Радищевăн Вольтĕрпа пĕр шухăнла пулнăшăн хăйĕн пурнăçне сухатнă.

Герцена—вырăс Вольтерĕ, XIX-ш емĕрти Вольтер, тесе йăт пана. Ку йăта илме Герцен тивĕçле пулнă. XVIII-мĕш емĕрте Вольтĕр хăйĕн çĕршывĕшĕн—Франкишĕн, çавăнна çĕрлех пĕтĕм Йевропăшăн, пĕтĕм етемлĕхшĕн мĕскер туна, Герцен та хăй пурăннă вăхăтра хăйĕн çĕршывĕшĕн çав çĕре туна. Герцĕнан „Колокол" журнал) крепăсла Российĕре сывăпаканскене ыйăхран вăратна, общественăлăх чĕрĕ, малта тăракан пайне хаваслантарна, шикленĕ чĕрелликене хăратса парахна. Микулай патша влаçĕн масар çинчи пек тĕксĕм шăплăхĕне килĕшнĕ çынсем „Чанăн" хыттăн йăнраса тухакан революцине сасăна чăтма вăтăраймаç. Пурнăчĕн-тăлă Герцĕнăн вичкĕн кулли хăратнă вĕсене. Герцĕн двориналла интеллигенцин ыйăхăлă анкă-минкĕ-лехĕнчен чарăнусăр кулнă, хысна шучĕне пурăнакан „светуйсенчен", самодержавине православи „чудасем" тума пултаракан вăйăсенчен машкалана. Вольтĕр—нумай писатĕлсен учителĕ. Совет халăхĕ Вольтĕрĕн пурнăçа чăн кăтартса паракан произведенийĕсене пысăк хак парат, ăша кăмăлпа вулаç, вĕсене çутаракан фашиссене чĕрĕрен ылханат.

Французсен паллă философĕ, поечĕ тата историкĕ Франсуа Мари Аруе Вольтĕр вилнă майăн 30-мĕшĕнче 160 çул тултарат.

УКЕРЧĔК СИНЧĔ: Франсуа Мари Аруе Вольтĕр.

Жан Гудон мрамăртан туна бюçĕ (Ермитаж).

Дирижабльсен çĕрлехи вĕçевĕсем

МУСКАВ, майăн 28-мĕш. (ТАСС). Майăн 27-мĕшĕнче, каçхине, çĕрлехи тренировкăлă вĕçене ике дирижабль — „СССР В—1" (командирĕ Почекин ăулташ) тата „СССР В—8" (командирĕ Почекин ăулташ) туçса кайнă.

„СССР В—8" сывлăш карапĕ сывлăша 22 сехет те 45 минутра вĕçсе хăпарнă. Вăл дирижабль порчĕ синĕнче темиçе хут вĕçсе çаврăнса, 23 сехет те 44 минутра Ленинграда кайма çул тытнă. Майăн 28-мĕшĕнче 2 сехет 45 минутра „СССР В—8" дирижабль Вышний Волочекран иртсе, хăй тытна çулпа тĕрĕс вĕçсе пынă. Ирхине 4 сехет те 55 минутра сывлăш карапĕн командирĕ Почекин ăулташ çапла пĕлтернĕ: маршрутра çанталăк аван, çил вăйĕ пĕр сехетре 15–18 километр, çăмăр тавраш çумаст, тавралăх 10 километр таран курăнат.

Ирхине 7 сехет те 30 минутра „СССР В—8" сывлăш карапĕ Ленинграда ăнăçла çитнĕ.

„СССР В—1" дирижабль майăн 27-мĕшĕнче, каçхине сывлăша 12 сехет вĕçсе, бивуака (çуçă вырăнта дирижабльсем тăмали опытлă площадкă) анса ларнă.

Ĕнер ирхине Кулик инженерăн пройекчĕне туна çĕнĕ çăмăл дирижабль „СССР В–10" тренировкăлă вĕçнĕ. Ку карап сывлăшра 3 сехет пулса, вĕçевĕн лайăх пахалăхне кăтартнă.

(ТАСС).

Испанири фронтсенче

Хĕвелтухăçри (Арагонири) фонтра, Билагера районĕнче (Лериданран сурçĕрне хĕвелтухăç енне) тата Серос патĕнче (Лериданран кăнтăрпа хĕвеланăç енне) республика сарăсем хăйсен позицине лайăхлатнă.

Хайăр сапаçусем Кастельфорт районĕнче пулса пырассĕç, унта лăхăнсăсем пысăк çухату пулса пырат пулсан те вĕсем хăйсен линисене хăшăтах чăлăла кусăрнă.

Ытти фронтсенче улшăну çук.

(ТАСС).

Республикăлă Испанине пулăшни

1937 çулта Америкăрăн фашисма хирĕç кĕрешекен тĕрле организацисем Испани республикине пулăшма пĕр мĕлйун доллăра йăхăн пухнă.

Республикăлă Испанине паллă писатĕлсем, артистсем тата Америкăри интеллигенцин ытти представителĕсем те материалла пулăшу парассĕç.

(ТАСС).

Чăваш АССР Çар Халăх Комиссариачĕн ПРИКАЗĔ

Майăн 22-мĕш, 1938 çул №50 Шупашкар хули.

Хĕрлĕ Сăран Мобилизацири Управленийĕ 1938 çулта мартăн 29-мĕшĕнче пана 169484 №-лĕ директивĕ тăрăх, Чăваш АССР территорийĕнче государствăн „Колхозсен, йĕлиполичникĕсен Хĕрлĕ Çар службине йăвăрлă лашисене, повозкăсене, кÿлмели хатĕрсене тата 3 çула ситнĕ тыхăсене июнĕн 15-мĕшне июлĕн 1-мĕш хушшинче тĕрĕслеç комитетĕ туса иртĕрмелес: Унăтăр, Ишлей, Йĕлчĕк, Вăрмар районĕсенче пур лашасене те пăхса тĕрĕслемелес.

§ 1

Лашасем обозсен тата кÿлмели хатĕрсен смотăвне районти çар комиссарĕ уйăрнă комиссиесем туса иртерессĕ, ку комиссии председательĕсем лашана лайăх вĕлес тăракан çапăсри-командирсем пулассĕ, членĕсем: вылăх тухтăрĕ тата хăй вăлесоветне, кĕрекен лашасене пăхтаракан вăлесовет председательĕ.

§ 2

Смотăрта, Хĕрлĕ Çар ретне йăвăрлă лашасемсĕр пусне „ЛКА" фондне уйăрна лашасем те тата йăвăрлă повозкăсемпе кÿлмели хатĕрсем пулмала. Пур обозсем те Хĕрлĕ Çар ретне йăвăрлă лашасене вилес тăрăх йăвăрлă хатĕрсене кÿлес пулмала.

Смотăра пымалă выраçмасемпе вăхăтсене пĕр вăйăтăкомсем районри çар комиссĕресемпе килĕшпе тăрăх кăтартса парассĕç.

§ 3

Смотăр пулмали выраçна йăлосовет председательĕсен (комисси членĕсен) лашасемпе тата обозсемпе пымала, вĕсен сумĕнче йĕлиполичник лашисен паспăрчĕсем тата паспăрт кенекисем пулмала. Колхоз председательĕсемпе асăлă конъюксем те, лашасен паспăрчĕсене хăйсенчен хăвармасăр, смотăра райĕстăком кăтартнă вăхăтран кайă йулмасăр ситмелĕ.

§ 4

Июньĕн 10-мĕшĕне 15-мĕшĕ хушшинче сăкăшкал ĕçсем туса иртермелес:

а) Кашни йăлосоветăн комисси организацилемелес, оборонăй секции руководителĕ сав комиссии председательне пулмала, ун пекех: вылăх-чĕрлĕх секцин руководителĕ тата осоавиахим пуçламĕш организацин представителĕ. Килĕрен киле çуресе Хĕрлĕ Çар ваçлăн йăвăрлă обозсене, кÿлмели хатĕрсене палăртса йăлосовета тата, тĕрĕслеç смотăрĕн комиссине кирлĕ спиçăк хатĕрлес ĕç чак комисси сине тивет.

б) Пур лашасен паспăрчĕсене, паспăрт кенекине мĕне сыреа пынине, лашасем тата кÿлмели хатĕрсем мĕне ĕçлемине тĕрĕслесе' тухмала. „Уйрăмăнах Хĕрлĕ Çар ваçлă" фондне кĕрекен лашасене тата тыхăсене мĕне пăхса усранине тĕлĕнĕ тĕрĕслемелес. Палăртнă ситменлĕхсене пурне те-кăтартса акт сырмала, вăл ситменлĕхсене мĕне пĕтерни синчен çăнаса тăмала, актăна тĕрĕслеç смотăрĕн комисси председательĕ аллине памала.

в) Хĕрлĕ Çар службине йăвăрлă мар лашасене, райĕстăком пана формăсем тăрăх шутласа тухмала, вара ана комиссине пама йăлосовета тăвăртмала.

§ 5

Йăлосовет председательĕсем смотăра хатĕрленеç ĕç мĕне пынине, савăн пекех, лашасене мĕне пăхса, мĕне ĕçлеттинине пĕлме тĕрĕслеç —организацилемелес. Тĕрĕслеç планĕсене райĕсткомсем июньĕн 10-ĕмĕн тĕлне тăвăтлăн тĕрĕслеç ятăсене комисси председательне лашасене смотăра илес тухнă кун памала.

§ 6

Лашасене, обозсене тата кÿлмели хатĕрсене колхозсен те йĕлиполичникĕсен те смотăра организацилеç йĕркене илес тухмала. Çав кунхине лашасене йĕрен хăтармала, вĕсене тасатмала, чĕрнисене касса тикĕсмелемелес.

§ 7

Лашасене, обозсене тата кÿлмели хатĕрсене смотăра йăлес тухмăшăн тăракан ĕç-не вĕсене пытарса хăваракансем уголовнăй йĕркепе айăпланассĕ.

Чăваш АССР Çар Комиссарĕ
Капитан Илакин.

Бригадăсенче стена хаçачĕсем йĕркелĕ тухаççĕ

Шăплатри (Вăрмар р.) „Радио" колхоз сумĕнчи пуçламăш комсомол организацийĕ тăрăшнипе, колхоза кашни бригадăрах стена хаçачĕсем йĕркеллĕн тухса тăраççĕ. Редактăрсенче комсомолăсем ĕçлеççĕ. Хаçатсене çакма йăтарласа тунă витринă пур. Витринине халăх пухăнакан çĕрте, урамра тунă.

Н. Трофимăв.

Çамрăксем çырăççĕ

„Учитĕл" физкультурă общинĕсĕрти Шупашкарти педагогикă рабфакĕнчи студентсем хушшинче ике футбол команди организацилерĕ. Командăсем çирĕплесех пыраççĕ.

П. Гаврилăв.

Турлетни

„Чăваш Коммунĕн" ĕнерхи номерĕнче Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Канашри вакуисем йăсакан сăвăрни тимĕрçесен пехăн начальникĕн Константин Тимофейевич Назарăв йăлташ кандидатурине регистрацилене суйлав округĕ ятне тата номерне йăнăш пичетленĕ.

К. Т. Назарăв йăлташ кандидатурине Канаш хула суйлав округĕ № 55 тăрăх регистрацилене.

РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕсене суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен Шупашкар хулинчи 11-мĕш участкăри суйлав комиссийĕ пĕлтерни

РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕсене суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен Шупашкар хулинчи 11-мĕш участкăри суйлав комиссийĕ адресĕ çапла: Угол улицы Володарского, школа № 6. Телефон № 7–60.

Ответлă редактăр Н. М. СЕМЕНАВ.

Чăваш АССР Сутĕç Халăх Комиссариачĕ

Улатăрти, Патăрйелĕнчи, Канашри, Нурăсри, Пăрачкăри, Çĕрпÿри, Шупашкарти тата Йĕтĕрнери педагогикă училищисен 1-мĕш каласĕсене 1938–39 вĕренÿ çулĕнче вĕренекенсене илесси çинчен пĕлтерет.

Педагогикă училищисен 1-мĕш класне тулăмăр вăтам шкул пĕтĕрнисене тата вăтам шкулта 7 çул вĕреннисене 15 çулхисенех 35 çулхисем таран илеççĕ.

Заявленĕсене училищăсен директăрĕсем йăнăше памала, пĕрле çак документсем кирлĕ:

а) Хăш çулта çурални çинчен свидетĕлства;
б) Вĕренни çинчен свидетĕлства;
в) Икĕ фотокартăчкă (кашнин çине алпуçса çирĕплеттормелĕ).
г) Сывлăх пирки тухтăртан илнĕ справкă.

Документсене подлинниксене çеç памала. Заявленисене июньĕн 10-мĕшĕчен пуçласа августăн 15-мĕшĕчен йышăнаççĕ.

1-мĕш класа вĕренме кĕрекенсем пурте, отличниксемсĕр пуçне, августăн 16-мĕшĕнчен пуçласа 28-мĕшĕчен-испытани тытассĕ—тулăмăр вăтам шкул программи тăрăх вырăс чĕлхине, чăваш чĕлхине, арифметикăна (сыпăтăрса тата сăмахпа) алгебрăна (сыпăтăрса), географине, геометрине тата СССР Сойузăн Конституцийĕне (сăмахпа).

Шкул уйрăмăсемсĕр пуçне педучилищăсенче тата çакăшкал уйрăмсем пур: Улатăрта—библиотекă уйрăмĕ, Канашра—шкул çулне çитменнисен уйрăмĕ, Йĕтĕрнере—физкультурă, Патăрйелĕнче—тутăрсен (шкул) уйрăмĕ.

2—1

Чăваш АССР Йустици Халăх Комиссариатне машинистка кирлĕ

Калрсен пайне пымала.

Шупашкарти ерех савăтне

бухгалтĕрсем-3,
бухгалтăр помощникĕсем 2
тата машинистка
кирлĕ.

Директи.

Квалификацилĕ официантсем кирлĕ

Çак адресне пымала: Шупашкар, Кадыков урамĕ, 5. Пĕрлешÿлĕ апатланас тĕлĕшне ĕçлекен уйрăм.

2—2

ЧĂВАШСТРОЙТРЕСТРА

малтан ĕçлесе пурăннă рабочисене—ĕçуçки илеймеллисене

укçа илме пыма чĕнеççĕ

Укçа илме рабочни хăйĕн пымала ĕе почтă урăд сыруна хăш вăхăтра, мĕнле строительствăра, хăш бригадăра тата килти тĕрĕс адресне тĕлĕнех сырса пĕлтерсен, (пĕрлех мĕн чухлĕ ĕçленине кăтартăнах расчот кĕнекине ĕе расчот хутне памала), укçа парассĕç.

Претензисем тăратмалли срук çак пĕлтерÿ çапăннă кунранпа 1938 çулхи октябрĕн 1-мĕшĕччен.

Чăвашстройтрест.

3—3

ЧĂВАШПРОМКАССĂН

Чăваш АССР 12 çул ĕçлĕче тăракан

каниволи çуртне

БУХГАЛТĔР

вăсламăлă кирлĕ

ПĔЛТЕРÛ

Правительствăпа Государствăн 1938 çулхи шалти выигрышлă займне кăларма решени йышăнна. Займа перекет кассисем урлă халăх хушшинче укçала çеç сутассĕç. Облигацисене нумай сруксенче тÿлеме ĕе çырăнна тăрăх сармаççĕ.

Государствăн 1938 çулхи Шалти выигрышлă займ облигацийĕсем перекет кассисем кирек хăш вăхăтра та ирĕклĕн сутаççĕ тата кăлăла сутăн илеççĕ. Малтанлăха ку займ облигацийĕсене 1938 çулхи июньĕн 1-мĕшĕнчен хăйĕн хакĕпе сутаççĕ, июнĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа ССР Сойузĕн Финанс Халăх Комиссариачĕ кăтартса пана хакĕсемпе сутаççĕ тата облигацийĕн укçа тÿлĕнĕ чух вăхăтлăх квитанци парассĕç.

Çак йĕркесемпе Шупашкар хулинчи перекет кассисем ку займ облигацийĕсене малтанлăха сутма пуçланă та ĕнтĕ. Адресем: Центральная Сберкасса №60 (Красная площадь) и отделение 1 разр. №60 01 (при почте).

Районсенче—пур перекет кассисене те сутаççĕ.

60-мĕш № Тĕп Перекет Касси.

3—2

Шупашкарти пуçлăпа опытлă хуçайственник кирлĕ.

Хватĕрсем кирлĕ

Хак килĕшÿ тăрăх

Çак адресне пĕлтермелĕ: улица Карла Маркса, 328, Сойузкинохроника. Телефон № 3–12.

3—1

Шупашкарти туберкулÿоз диспансерне СТАТИСТИК-РЕГИСТРАТĂР

тата медицина ĕçне пĕлекен

СЕСТРАСЕМ КИРЛĔ.

„Сойуззаготскот"

Чăваш республикăнчи кантурне

Ревизор—1,
Машинистка—1

ВАСКАВЛĂ КИРЛĔ

Ĕçукçи государствăн нормированнăй тăрăх

АДРЕС: г Чебоксары, Канашская 21, контора „Сойуззаготскот".

Горький шывçул техникумĕ

1938–39 вĕренÿ çулĕнче çак уйăрмасене вĕренме илесси çинчен пĕлтерет:

Судоводитĕлсен,
Судомеханически,
Гидротехнически,
Електротехнически

Специальăйăссем тăрăх: а) радио, б) электроçыхăну тата в) электромеханически.

Производствăран уйăрăлмасăр вĕренмели каçхи уйăрăм

а) радио тата б) электромеханически. Вĕренме кĕмели условиесем шутти техникумсене кĕмели условиесем пекех.

Уйăрăх хулăсенчен пынисене вăлăн (квартер тупаймăннисене вăлăн) общежитири пур. 1-мĕш курса йышăннисенчен 60 процентне стипенди парассĕç. Стипендин кăм мĕнле вĕреннине кура 58 тенкĕрен 61 тенкĕ таран пулат.

Заявленисене августăн 10-мĕшĕчен йышăнаççĕ. Вĕренме кĕмели условиесене тĕлĕн пĕлес пулсан çак вăрсене ыйтса çырса йăмала:

Г. Горький, ул. Лядова, д. №. 6. ДИРЕКЦИ.

Уполномоченный Чувашглавлита № 267.

Гор. Чебоксары, Типография № 1 Чувашполиграфтрест. Заказ № 408.